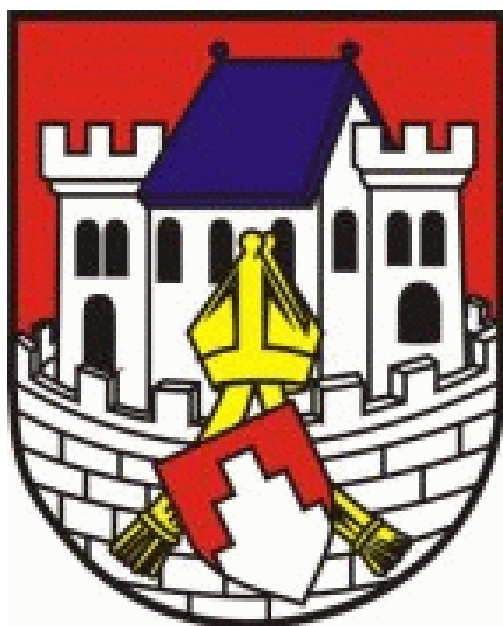

Urząd Miejski w Biskupcu

ul. Niepodległości 2, 11-300 Biskupiec

tel. (0-89) 715-01-10, fax (0-89) 715-24-37

www.biskupiec.pl

Program rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu

Październik 2004

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	5
<i>Tytuł projektu:</i>	5
<i>Rodzaj projektu:</i>	5
<i>Miejsce realizacji projektu:</i>	5
<i>Lokalizacja Miasta Biskupiec w układzie krajowym i powiatowym</i>	6
<i>Poniżej lokalizacja obszaru po-wojskowego objętego Programem rewitalizacji na terenie miasta Biskupiec:</i>	6
<i>Beneficjent końcowy</i>	8
II. Charakterystyka obecnej sytuacji na terenie gminy	9
<i>Rys historyczny</i>	9
<i>Warunki naturalne</i>	11
<i>Położenie geograficzne</i>	11
<i>Walory przyrodnicze</i>	12
<i>Zagospodarowanie przestrzenne</i>	14
<i>Zabytki architektury i budownictwa</i>	15
<i>Parki i cmentarze</i>	15
<i>Uwarunkowania ochrony środowiska</i>	16
<i>Własność nieruchomości</i>	18
<i>Infrastruktura techniczna</i>	19
<i>Identyfikacja problemów</i>	21
<i>Gospodarka</i>	21
<i>Struktura podstawowych branż gospodarki oraz trendy</i>	22
<i>Turystyka</i>	23
<i>Identyfikacja problemów sfery gospodarczej</i>	24
<i>Sfera społeczna</i>	24
<i>Demografia</i>	24
<i>Bezrobocie</i>	25
<i>Pomoc społeczna</i>	27
<i>Mieszkalnictwo</i>	28

Szkolnictwo.....	29
Współpraca międzynarodowa.....	30
III. Nawiązania do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno - społeczno - gospodarczego Biskupca	32
<i>Plan działania w głównych obszarach „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego miasta i gminy Biskupiec”</i>	32
<i>Zgodność poszczególnych celów programu rewitalizacji z priorytetami rozwoju gospodarki narodowej i regionalnej</i>	40
<i>Miejsce programu rewitalizacji w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Biskupca</i>	42
IV. Założenia „Program rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu”	45
<i>Opis obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu podlegającego programowi rewitalizacji</i>	45
V. Planowane działania w latach 2004 – 2006 i w latach następnych na obszarze rewitalizowanym	52
<i>Okres objęty programowaniem</i>	52
<i>Koncepcja zagospodarowania terenu po-wojskowego</i>	52
VI. Planowane działania przestrzenne (techniczno-materialne) oraz plan działań gospodarczych i społecznych w latach 2004 – 2006 i w latach następnych na obszarze rewitalizowanym	54
<i>Lokalizacja obiektu a rozwiązania urbanistyczne Biskupca</i>	54
<i>Projekty i zadania inwestycyjne planowane do realizacji w ramach „Programu rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu”</i>	54
<i>Opis wpływu projektu na stan środowiska naturalnego</i>	63
<i>Promocja projektów</i>	63

<i>Uzasadnienie potrzeby uzyskania dotacji z ERDF</i>	63
<i>Planowane oddziaływanie</i>	65
<i>Negatywny wpływ nie-zrewitalizowania obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu</i>	66
<i>Wpływ nie-zrewitalizowanych obiektów na infrastrukturę techniczną i uzbrojenie terenu</i> .	66
<i>Wpływ nie-zrewitalizowanych obiektów wojskowych na gospodarkę i rynek pracy</i>	66
<i>Wpływ nie-zrewitalizowanych obiektów wojskowych na stan środowiska naturalnego</i>	68
VII. Plan finansowy realizacji rewitalizacji na lata 2004 – 2006 (obligatoryjnie i na lata następne (fakultatywnie))	69
<i>Finanse miasta</i>	69
<i>Inwestycje, dług i wydatki publiczne</i>	74
<i>Podsumowanie</i>	77
<i>Analiza SWOT</i>	77
VIII. System wdrażania programu	79
<i>System monitorowania „Programu rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu”</i>	80
Przykładowa karta oceny realizacji projektu:	81
IX. Sposoby oceny „Programu rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu”	83
<i>Public relations „Programu rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu”</i>	83
<i>Ogólne informacje o ewaluacji</i>	84
Definicja ewaluacji i jej miejsce w cyklu zarządzania projektem	84
Kryteria ewaluacyjne.....	89

I. Wstęp

Przedmiotem niniejszej analizy jest opracowanie „Programu rewitalizacji obszaru po-wojskowego zlokalizowanego przy Alei Broni w Biskupcu”.

Program zawiera opis działań niezbędnych dla rozwoju gospodarczego rewitalizowanego terenu, sposoby rozwiązywania problemów społecznych, wyznaczenia granic obszaru, a także kilkuletnie plany finansowe Miasta Biskupiec dotyczące rewitalizacji.

Celem strategicznym Programu jest dążenie do osiągnięcia zrównoważonego i trwałego rozwoju Biskupca, rozumianego jako aktywizacja społeczno - gospodarcza miasta poprzez rewitalizację terenu po-wojskowego, z uwzględnieniem czynników społeczno - edukacyjnych i rekreacyjno - sportowych. Program jest podstawą uzyskania wsparcia w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, Priorytet 3 – Rozwój lokalny, Poddziałanie 3.3.2 Rewitalizacja obszarów po-przemysłowych i po-wojskowych.

Tytuł projektu:

Program rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu.

Rodzaj projektu:

Inwestycyjny.

Miejsce realizacji projektu:

Województwo: Warmińsko-Mazurskie

Powiat: olsztyński

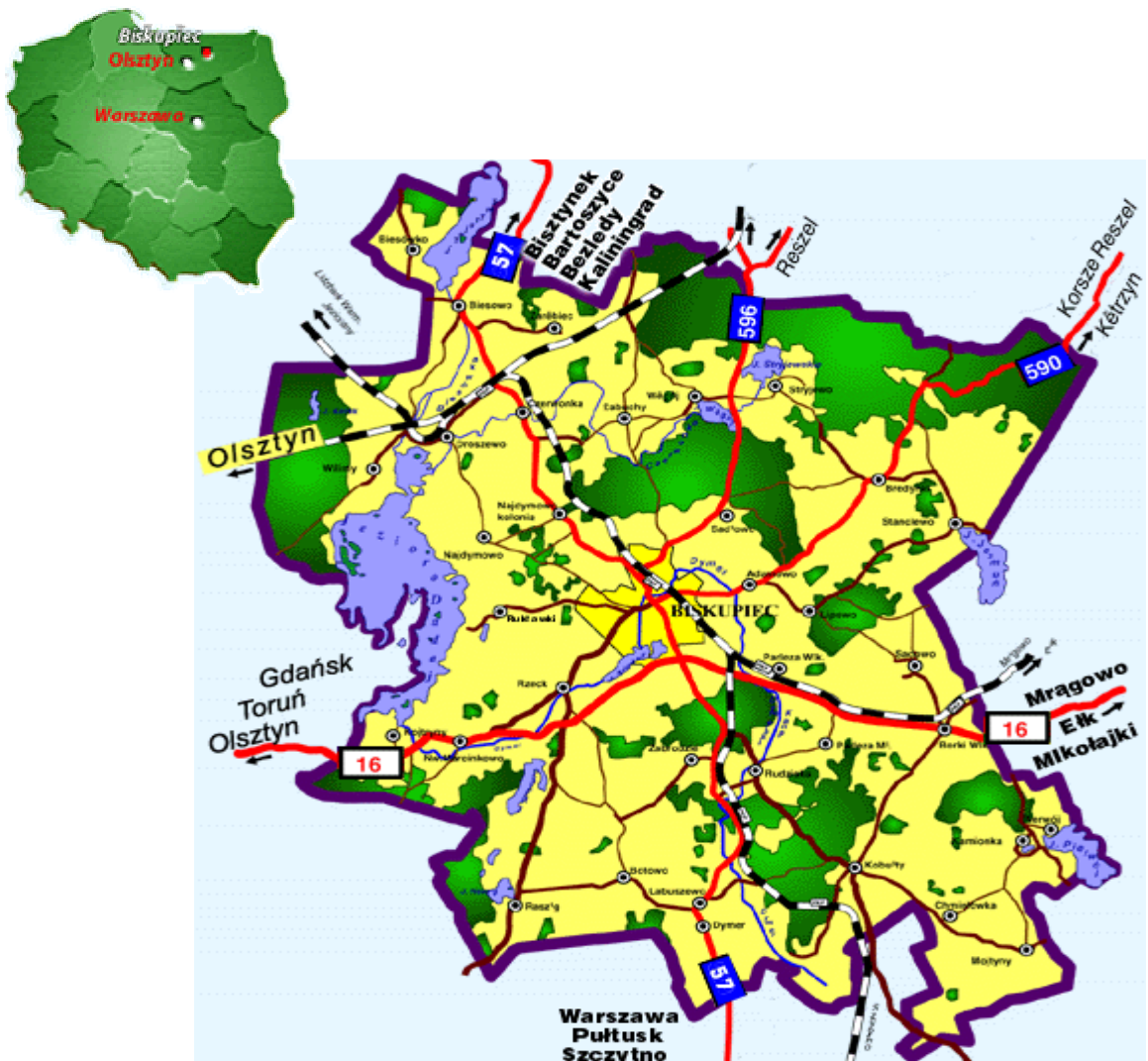
Gmina: Biskupiec (gmina miejsko-wiejska)

Miejscowość: Biskupiec

Adres: 11-300 Biskupiec, Aleja Broni

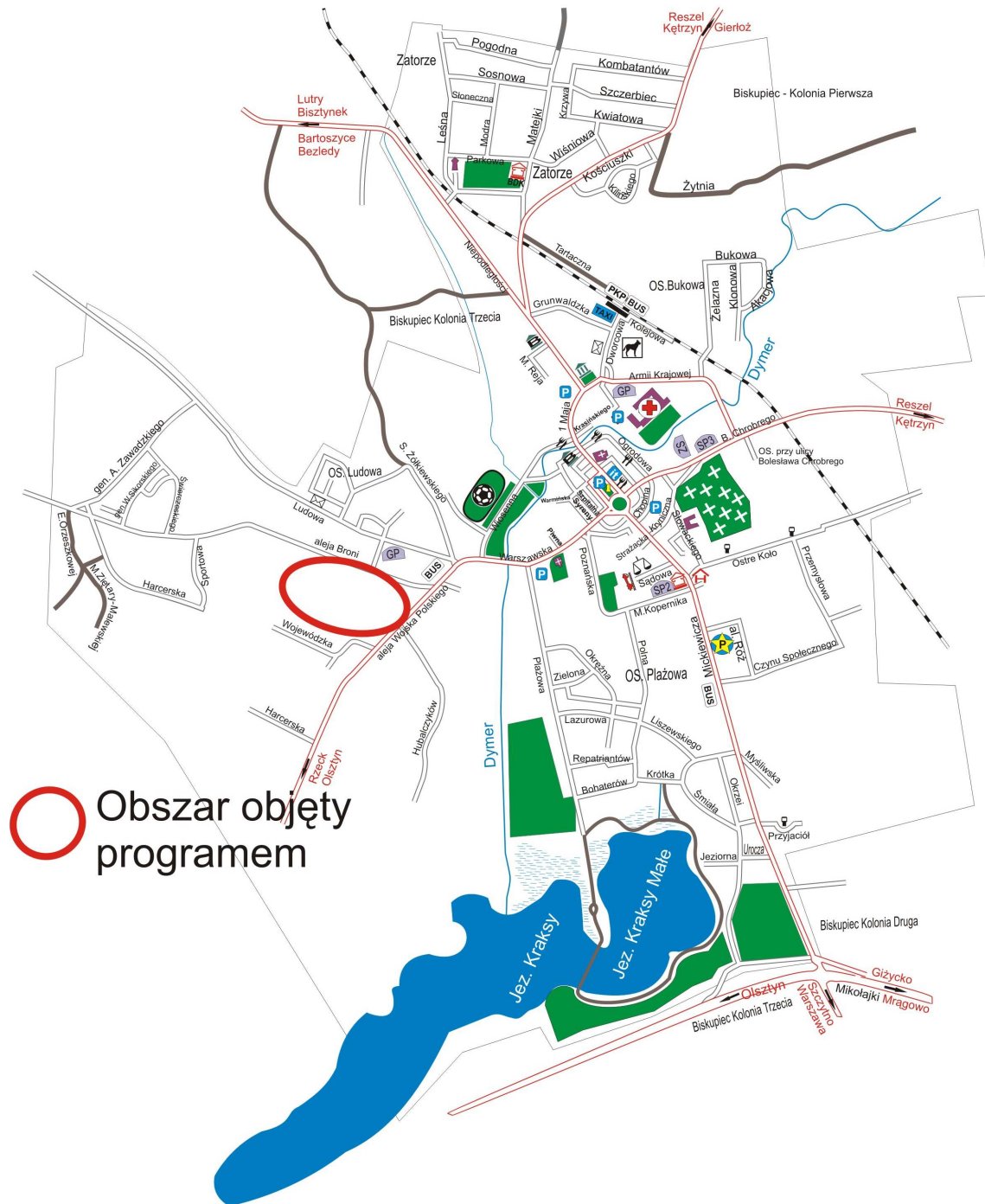
Lokalizacja Miasta Biskupiec w układzie krajowym i powiatowym

Poniżej lokalizacja obszaru po-wojskowego objętego Programem rewitalizacji na terenie miasta Biskupiec:

Miasto Biskupiec

Beneficjent końcowy

Miasto Biskupiec

REGON: 510-743-568

11-300 Biskupiec, ul. Niepodległości 2

tel.: +48 89 715-01-10, fax: (89) 715-24-37

II. Charakterystyka obecnej sytuacji na terenie gminy

Rys historyczny

Miasto położone jest w południowo-wschodniej części Warmii. Powstało na bazie osady przy strażnicy biskupów warmińskich. Zamek pierwotnie był budowlą drewniano-ziemną, a później murowaną. Pierwsza wzmianka w zachowanych dokumentach o zamku w Biskupcu pochodzi z 1389. Prawa miejskie dla Biskupca nadał biskup Henryk Sorbom w dniu 17 października 1395. Zasadźcą Biskupca był Jan z Mokin (wieś koło Olsztyna). Po założeniu miasta mieszkańcy otrzymali zwolnienie od podatków na okres 12 lat. Biskupiec otoczony był murem obronnym i posiadał dwie bramy miejskie: Szczycieńską i Reszelską. Miasto nawiedzały często klęski - pożary i zniszczenia wojenne. Zamek w Biskupcu uległ całkowitemu zniszczeniu w czasie wojny trzynastoletniej. Biskupiec przed reformacją był siedzibą jednego z czternastu archiprezbiteratów (dekanatów) w diecezji warmińskiej. W latach 1466-1472 Biskupiec podobnie jak cała Warmia należał do Polski. Według sprawozdania biskupieckiego proboszcza z 1797r. z 200 dzieci uczęszczających na naukę religii, tylko 20 uczyło się języka niemieckiego. Pod koniec XIXw. Biskupiec uzyskał połączenie kolejowe z Czerwonką, Mrągowem i Szczytnem. W latach 1862-1975 Biskupiec był siedzibą powiatu reszelskiego. Uprzemysłowienie miasta nastąpiło w drugiej połowie XIXw. - w 1895 uruchomiono browar i inne zakłady przemysłowe. W 1899r. w Biskupcu powstał garnizon.

Od połowy XIX w. obserwuje się dynamiczny rozwój miasta, a tym samym początek jego kariery, jako lokalnego centrum administracji. W 1862 r. przeniesiono do Biskupca siedzibę powiatu reszelskiego. Był to istotny czynnik miastotwórczy. Znacznie wzrosła liczba mieszkańców. Spotęgowało to również rozwój infrastruktury miejskiej, m.in. rozbudowano sieć dróg kołowych. W ciągu ostatniego dziesięciolecia XIX w. liczba mieszkańców miasta

wzrosła o 1000 osób i wynosiła w 1900 r. 5250 osób. Ważniejsze wydarzenia dla miasta i jego mieszkańców z tego okresu to:

- rok 1865 - miasto otrzymało stację telegraficzną,
- rok 1898 - oddano do eksploatacji stację kolejową,
- rok 1899 - uruchomiono prywatny agregat, dzięki czemu na ulicach rozblysło światło,
- rok 1901 - ułożono twardą nawierzchnię na chodnikach i głównych ulicach miasta,
- rok 1909 - miasto otrzymało połączenie kolejowe z Czerwonką, Mrągowem i Szczytnem,
- rok 1910 - powstała własna elektrownia w Biskupcu,
- lata 1912-1913 - miasto otrzymało wodociągi i kanalizację.

W okresie I wojny światowej Biskupiec nie był bezpośrednio narażony na działania wojenne, za to II wojna światowa przyniosła miastu zniszczenia. Z ważniejszych faktów z czasów II Wojny należy wspomnieć o istnieniu na tym terenie trzech obozów jenieckich: obozu "Anker", znajdującego się między dzisiejszymi ulicami Słowackiego, Ostre Koło i cmentarzem, obozu "Kraks" w pobliżu jeziora Kraks oraz obozu na terenie browaru. II Wojna Światowa skończyła się w Biskupcu w lutym 1945 roku. Przedstawiciele polskich władz przybyli do Biskupca już 4 kwietnia 1945 roku. Po zawieruchach wojennych miasto zaczynało budzić się do życia i tak:

- 23 lipca 1945 r. - otwarto pierwszą po wojnie szkołę polską,
- sierpień 1945 r. - uruchomiono elektrownię miejską,
- wrzesień 1945 r - uruchomiono tartak i młyn,
- październik 1945 - uruchomiono wodociągi i kanalizację,
- 1945 r. - otwarto szpital, który przekształcono później w placówkę leczenia otwartego; również działalność rozpoczęło Państwowe Przedsiębiorstwo Traktorów i Maszyn Rolniczych, przekształcone w latach 50-tych w Państwowy Ośrodek Maszyn,
- 1 listopada 1945 - nominację otrzymał pierwszy powojenny Burmistrz – Serwilian Rybacki,

- 6 listopada 1946 r. - otwarto bibliotekę powiatową,
- 1947 r. - uruchomiono zakład mleczarski,
- 1947 r. - odbudowano linię kolejową Czerwonka-Mragowo-Ełk, Biskupiec-Szczytno,
- 1951 r. - powstał Powiatowy Dom Kultury

Lata 50-te to dynamiczny rozwój zakładów przemysłowych w Biskupcu. W następnej dekadzie Biskupiec doczekał się awansu administracyjnego.

W 1962 roku dawny powiat reszelski z siedzibą w Biskupcu został przemianowany na powiat biskupiecki. W wyniku uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej z dnia 6 grudnia 1972 r. w Olsztynie, w Powiecie Biskupiec utworzono 4 gminy: Biskupiec, Bisztynek, Jeziorany i Kolno. Miasto Reszel z nowopowstałą gminą włączono do powiatu kętrzyńskiego.

W czerwcu 1975 roku, w wyniku reformy administracyjnej, zniesione zostały powiaty i od tego momentu Biskupiec stał się siedzibą Gminy Biskupiec z utworzonym Urzędem Miasta i Gminy. Lata 80-te to przede wszystkim rozwój bazy lokalowej służby zdrowia. W nowym kompleksie Zespołu Opieki Zdrowotnej otwarto nową Przychodnię Rejonową i Pogotowie Ratunkowe, a także nowe oddziały szpitalne. Lata 90-te to nowa rzeczywistość w historii Biskupca. W wyniku reformy samorządowej, Biskupiec stał się siedzibą gminnych władz samorządowych.

Warunki naturalne

Położenie geograficzne

Gmina Biskupiec leży na terenie Polski północno-wschodniej, w środkowej części województwa warmińsko-mazurskiego, na pograniczu pojezierzy olsztyńskiego i mragowskiego.

Krzyżują się tu dwie drogi tranzytowe - Nr-16, łącząca Białoruś z portami Gdańska i Gdyni, oraz nr 57 (najkrótsze połączenie Warszawy z przejściem granicznym w Bezledach na trasie do Kaliningradu). Przez Biskupiec przebiega linia kolejowa Olsztyn-Czerwonka-Mragowo-Mikołajki-Ełk.

Walorem Biskupca jest lokalizacja w niewielkiej odległości od atrakcyjnych turystycznie

miejsc, m.in.: Gierłozy - 57 km, Giżycka - 60 km, Mikołajek - 49 km, Mrągowa - 26 km, Olsztyna - 39 km, Reszla - 26 km, Szczytna - 38 km, Świętej Lipki - 36 km.

Walory przyrodnicze

Gmina Biskupiec położona jest w regionie o wyjątkowo atrakcyjnych walorach środowiska przyrodniczego, o czym decyduje przede wszystkim: występowanie licznych jezior pochodzenia polodowcowego, niezwykle urozmaicona rzeźba terenu i ogromna różnorodność form morfologicznych oraz ściśle z tym związane zróżnicowanie typów młodoglacjalnego krajobrazu oraz formacji roślinnych i grup zwierząt.

Występujące tu krajobrazy oraz zespoły i gatunki roślin odznaczają się cechami zbliżonymi do naturalnych. Bogactwo i różnorodność form przyrodniczych, z jednej strony uwarunkowane jest położeniem geograficznym regionu, z drugiej zaś stosunkowo niewielkimi przekształceniami antropogenicznymi poszczególnych komponentów środowiska.

Ciągłość struktur przyrodniczych, ich podobieństwo oraz konieczność wypracowania podobnych zasad zarządzania obszarami Polski północno-wschodniej stały się płaszczyzną podejmowania różnorodnych działań legislacyjnych i przedsięwzięć organizacyjnych zogniskowanych wokół problematyki ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych regionu. Działania te podejmowane były tak na szczeblu lokalnym i krajowym, jak i międzynarodowym.

We wszystkich powstałych koncepcjach ochrony i zarządzania obszarami Polski północno-wschodniej założono, że konieczność ochrony zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego jest podstawową determinantą rozwoju życia społecznego i gospodarczego regionu.

Uwzględniając wyżej wspomniane przesłanki, obszar gminy Biskupiec włączono w granice następujących obszarów:

- System Obszarów Chronionych Województwa Warmińsko-Mazurskiego,
- Krajowa Sieć Ekologiczna ECONET-Polska,
- Zielone Płuca Polski,
- Zielone Płuca Europy,

- Zielony Pierścień Bałtyku,
- Euroregion Niemen,
- Euroregion Bałtyk.

Dość znaczne obszary gminy 5,5% zajmują wody jezior świadczących, podobnie jak i rzeźba terenu o młodości krajobrazu. Największym jeziorem gminy jest jezioro Dadaj o powierzchni 1051 ha, dług. 8,50 km, szer. 2,80 km, o największej głębokości 39,8 m,. Na terenie gminy znajduje się 14 jezior o pow. powyżej 5 ha oraz kilka mniejszych. Lasy zajmują 26,14% powierzchni gminy. Większe kompleksy leśne w okolicach Biskupca znajdują się w północnej i północno - wschodniej części gminy.

Ocena warunków fizjograficznych do zabudowy

Pokrywa glebowa na omawianym terenie charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem. Związane jest to przede wszystkim z urozmaiconą litologią, rzeźbą terenu, stosunkami wodnymi, szatą roślinną i warunkami klimatycznymi. Skałami macierzystymi dla gleb tego regionu są utwory czwartorzędowe, przede wszystkim plejstoceniowe - gliny, piaski i żwiry akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej. Do holoceniowych utworów glebotwórczych należą głównie piaski i żwiry rzeczne, torfy i mady.

Na terenie całej gminy przeważają gleby płowe, brunatne wyługowane i odgórnie oglejone wytworzone najczęściej z piasków gliniastych, glin lekkich i pyłów (przepuszczalność średnia do małej) oraz z piasków gliniastych i pyłów (średnia przepuszczalność). W północnej części gminy gleby te wykształciły się z glin zwałowych i ilów (bardzo mało przepuszczalne). W obniżeniach terenu, w miejscach wilgotnych powstały gleby hydrogeniczne: torfowe, mułowo-torfowe, murszowo-torfowe i murszowo-mineralne. W dolinach większych rzek wykształciły się kompleksy gleb glejowych, a w okolicach jeziora Dadaj - gleby torfowisk niskich.

Zagospodarowanie przestrzenne

Miasto Biskupiec jest składową sieci osadniczej o charakterze rozdrobnionym lecz stosunkowo równomiernie rozmieszczonym. Nie zostało zaliczone do miast o najlepszych potencjalnych warunkach rozwoju. Położone jest w centrum obszaru otoczonego miastami zaliczonymi do tej grupy, tj. pomiędzy Olsztynem i Mrągowem, Szczytnem i Bartoszczycami. Istniejąca zabudowa miejska Biskupca charakteryzuje się nadmiernym rozproszaniem. Miasto powstało na skutek bezplanowej zabudowy obrzeżnej istniejących ulic i dróg dojazdowych.

Podstawą identyfikacji problemów zagospodarowania przestrzennego gminy Biskupiec była analiza stanu istniejącego przeprowadzona na etapie diagnozy stanu gminy. Celem zagospodarowania przestrzennego gminy Biskupiec jest wszechstronny, trwały rozwój, przy zachowaniu walorów przyrodniczych i kulturowych oraz optymalnym wykorzystaniu podstawowego zasobu, jakim jest przestrzeń. Cel ten sprowadza się do stworzenia na terenie gminy warunków do wielokierunkowej działalności gospodarczej o odpowiednio zróżnicowanym stopniu intensywności i charakterze funkcjonalnym, rozwoju różnorodnych form turystyki oraz utrzymania i rozwoju tradycyjnej dla regionu funkcji rolniczej. Podstawą realizacji polityki przestrzennej jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Biskupiec uchwalonego Uchwałą Nr XLI/277/2002 Rady Miejskiej w Biskupcu z dnia 26.04.2002 r. W ramach ustaleń studium sporządza się sukcesywnie kolejne plany zagospodarowania przestrzennego terenów rekreacyjnych, turystycznych oraz najważniejszy miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Biskupca.

Miasto i Gmina Biskupiec przyjmuje rozwój zrównoważony jako podstawę inicjowania i kontroli działań planistycznych, określających przeznaczenie terenów na określone cele i ustalających zasady ich zagospodarowania. Zasoby naturalne przyrody i dziedzictwa kulturowego stanowią podstawę rozwoju ekonomicznego miasta i gminy Biskupiec.

Zabytki architektury i budownictwa

Na terenie miasta Biskupiec **znajdują się następujące obiekty historyczne:**

- średniowieczny gotycki układ przestrzenny starego miasta, lokacja z XIV w, prawa chełmińskie- 1395 r.,
- siedziba Urzędu Miasta Biskupiec - Aleja Niepodległości 2, murowany 1908r.,
- wieża ciśnień - murowana w 1912-1913r.,
- zespół kamieniczek - przy ulicy Floriańskiej, murowana XIX w.- z figurą św. Nepomucena nad „Starą” księgarnią,
- elementy ozdobne (głowy) nad Apteką „Starą” – ulica Plac Wolności,
- zespół kamieniczek - przy ulicy Mazurskie Przedmieście murowana, XIX-XX w.,
- dawny ratusz - ulica Pionierów 6 - murowany, 1895r. (zabytkowy herb miasta).
- willa - przy ulicy Mickiewicza 12, murowana secesyjna 1906r,
- kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela- gotycki, murowany, z końca XVI w., wieża - XVII w. (1668), prezbiterium- początek XVIII w.(1728-1734),
- kościół ewangelicko-augsburski, pseudoromański, murowany, początek XIX w.(1842-1846), dzwonnica (campanilla) (1868-1872). Obecnie kościół katolicki pw. Błogosławionej Karoliny Kózkówny.

Na uwagę zasługuje tu zespół koszar wojskowych. Nieistniejąca od 2000 r. jednostka wojskowa pozostawiła budynki koszar w dobrym stanie technicznym. Również drzewostan i zieleń na terenie koszar jest zadbana i dobrze utrzymana. Obecnie zespół ten stanowi w części własność miasta, a przy dobrym wykorzystaniu mógłby stanowić dodatkowy element miastotwórczy. Upływ czasu od opuszczenia przez wojsko tego terenu działa niekorzystnie na stan techniczny nie użytkowanych budynków. Jest pewne, że pozostawienie ich w tym stanie przez dłuższy czas będzie skutkowało znacznymi zniszczeniami.

Parki i cmentarze

Zieleń wysoką na terenie miasta Biskupiec tworzą dosyć zwarte zadrzewienia na terenie parków, skwerów i zieleńców, pasy zadrzewień przyulicznych oraz zieleń na

cmentarzu przy ulicy Cmentarnej. Największe skupienia zieleni wysokiej lokalizują się wzdłuż rzeki Dymier oraz nad jeziorami Kraksy. Są to jednak obszary niewielkie – największy park o pow. 2,38 ha zlokalizowany jest przy stadionie przy ulicy Wiosennej.

Układ i sposób zagospodarowania wszystkich obiektów nie ma uporządkowanego charakteru (obiekty małe, izolowane, rozrzucone na terenie całego miasta), a towarzysząca infrastruktura jest uboga (brak wystarczającego oświetlenia, ławek, pojemników na śmieci, placów zabaw, ścieżek rowerowych, ścieżek zdrowia, obiektów małej architektury, toalet). Najczęściej odwiedzanym parkiem jest park przy ulicy Wiosennej położony nad brzegiem rzeki Dymier. Praktycznie jedynym jego wyposażeniem jest plac zabaw oraz kilka ławek.

Dosyć okazale prezentuje się skwer w centrum miasta przy Placu Wolności z gazonem oraz kompozycją pielęgnowanych drzew i krzewów iglastych. Interesującym obiektem jest także niewielkie zadrzewienie złożone m.in. z kasztanowców otaczające kościół przy ulicy 1 Maja. Specyficznym rodzajem zieleni na terenie miasta jest zieleń na cmentarzach porządkująca układ przestrzenny nekropolii. Na terenie cmentarza przy ulicy Cmentarnej zachowała się aleja z dużym udziałem lipy, która znacznie wzbogaca głównie młode nasadzenia. Niektóre z drzew osiągnęły imponujące rozmiary pnia oraz odznaczają się pięknymi, rozłożystymi koronami.

System zieleni wysokiej miasta wzbogacają ogródki działkowe zlokalizowane głównie przy ulicach: Aleja Wojska Polskiego, Kościuszki, Mickiewicza oraz w pobliżu jezior Kraksy. Jednak ich stopień zagospodarowania jest w wysokim stopniu niewystarczający i powoduje znaczne obniżenie estetyki miasta. Ich funkcja rekreacyjna odsunięta jest na dalszy plan.

Uwarunkowania ochrony środowiska

Cały obszar miasta Biskupiec położony jest w granicach Systemu Obszarów Chronionych (SOCh) województwa warmińsko-mazurskiego (SOCh). W obrębie tego systemu teren miasta zaliczono do obszarów o umiarkowanej ochronie, do których należą m.in. tereny całkowitych zlewni jezior i wód podziemnych bez izolacji. Jednocześnie południowa część miasta Biskupiec położona pomiędzy Aleją Wojska Polskiego, a ulicą Mickiewicza objęta jest ochroną w formie obszarów chronionego krajobrazu. Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego obszary chronionego krajobrazu nie tworzą wydzielonych przestrzennie

i funkcjonalnie obszarów lecz stanowią bardzo złożony układ nawiązujący do obszarów chronionych w regionie.

Podstawę prawną dotyczącą systemu obszarów chronionych, wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu oraz określenia zasad gospodarowania na tych terenach stanowi Rozporządzenie Nr 53 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 16 czerwca 1998 roku (Dz. Urzędowy Woj. Olszt. Nr 13, poz. 186).

Cały obszar miasta położony jest również w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 208 Biskupiec. W bliskim sąsiedztwie miasta na południowy-wschód od niego występuje kompleks obszarów chronionych, który tworzą: zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Kobułkie Wzgórza” oraz użytki ekologiczne - „Parleskie Wzgórza”, „Łąki Dymerskie” oraz „Złotowisko żurawi”.

Rozpoznanie walorów przyrodniczych miasta Biskupiec jest bardzo słabe – dla jego terenu nie opracowano inwentaryzacji przyrodniczej.

Przez teren miasta przepływa rzeka Dymier uchodząca do jeziora Kraksy zlokalizowanego w jego południowej części. Rzeka rozdziela miasto na znacznie lepiej zagospodarowaną część południowo-wschodnią i słabiej zainwestowaną część północno-zachodnią. W przeszłości Dymier został uregulowany i na całym odcinku w granicach miasta ma postać dosyć głęboko wciętego w podłoże rowu. Możliwości wykorzystania wód jezior Kraksy warunkowane są przede wszystkim naturalnymi parametrami morfometrycznymi i hydrograficznymi zbiornika – jest to jezioro płytkie o stosunkowo niewielkiej powierzchni lustra wody, zaliczane do jezior najbardziej podatnych na degradację. Obecnie, dostępność jeziora jest znacznie ograniczana na skutek bujnego rozwoju roślinności przybrzeżnej, a przez to wypływanie zbiornika i zmniejszanie powierzchni jego lustra wody.

Brak zagospodarowania brzegów jezior oraz doliny rzeki powodują, że pomimo potencjalnych warunków w chwili obecnej nie przedstawiają wartości rekreacyjnej i wypoczynkowej dla mieszkańców miasta. W niewielkim stopniu do celów rekreacyjnych wykorzystywane są jeziora Kraksy. Znajduje się tutaj Stanica Wodna Związku Harcerstwa Polskiego oraz niewielka plaża usytuowana na jego wschodnim brzegu. Pozostałe brzegi jeziora są niedostępne. W ostatnim czasie podjęte zostały działania zmierzające do podniesienia atrakcyjności terenów sąsiadujących z jeziorem: wytyczono ścieżki

o nawierzchni szutrowej, które wykorzystywane są zarówno przez spacerowiczów, jak rowerzystów, wzdłuż ścieżek ustawiono latarnie, wyznaczono miejsce na ognisko oraz ustawiono toaletę. Brak jest natomiast koszy na śmieci, wystarczającej ilości ławek oraz parkingu – samochody podjeżdżają bezpośrednio nad brzeg jeziora. Wody jeziora wykorzystywane są również przed wędkarzy. Według ich informacji w jeziorze spotyka się szczupaki, karpie i liny, jednak brak gospodarki rybackiej oraz kłusownictwo w znacznym stopniu ograniczyło wykorzystanie zbiornika dla wędkarstwa.

Rzeka Dymier oraz jeziora Kraksy w skali lokalnej pełnią funkcję ważnych elementów struktury ekologicznej gminy (ciągi i węzły ekologiczne) komunikujących obszar miasta z otwartym krajobrazem strefy podmiejskiej. Przecinające je ciągi komunikacyjne stanowią jednak poważne bariery ekologiczne. Położone w dolinie rzeki tereny zielone, jako obszary o podwyższonej aktywności biologicznej zostały uznane za istotne w strukturze ekologicznej gminy ciągi ekologiczne, natomiast jeziora Kraksy wraz z pasem terenu bezpośrednio otaczającym - za węzeł ekologiczny (patrz: Część C - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Biskupiec²⁾). Obszary te są najważniejszymi na terenie miasta miejscami występowania głównie synantropijnych gatunków zwierząt. Możliwość pełniejszego wykorzystania ich funkcji ekologicznych uzależniona jest m.in. od uzupełnienia systemu obszarów zielonych, na który składać się powinny enklawy zorganizowanej zieleni wysokiej połączone pasmami lub pierścieniami zadrzewień przydrożnych.

Własność nieruchomości

Obszar miasta zajmuje powierzchnię 499,7778 ha i podzielony jest na 2661 działek zlokalizowanych w 5 obrębach:

- obręb 1: 81,3843 ha obejmując 328 działek,
- obręb 2: 157,6079 ha, obejmując 558 działek
- obręb 3: 100,2291 ha, obejmując 498 działek (tu zlokalizowany jest rewitalizowany obszar po-wojskowy)
- obręb 4: 63,5261 ha, obejmując 605 działek

- obręb 5: 97,0304 ha, obejmując 672 działki

Przemiany własnościowe w latach 90-tych ukierunkowane były na wzrost własności indywidualnej (prywatnej) kosztem zmniejszania się własności państwowej, komunalnej i spółdzielczej. Najszybciej malały zasoby własności rolniczych spółdzielni produkcyjnych i kółek rolniczych, wolniej dawnych PGR-ów.

Teren, na którym będzie realizowany Program rewitalizacji, w części należy do Gminy Biskupiec, część terenu nadal pozostaje we władaniu Agencji Mienia Wojskowego oraz prywatnych inwestorów. Całkowita powierzchnia to 12,4944 ha. Na wykupionym terenie znajduje się 31 budynków wraz z infrastrukturą.

Infrastruktura techniczna

Przeobrażenia miasta i gminy Biskupiec możliwe są m.in. dzięki inwestycjom infrastrukturalnym do których zaliczyć należy:

- zakończenie kanalizowania miasta i obszarów wiejskich,
- wodociągowanie gminy,
- budowę i przebudowę dróg,
- realizację inwestycji w zakresie infrastruktury społecznej.

Problemy rozwoju infrastruktury technicznej to:

- niewystarczające wyposażenie obszaru gminy w infrastrukturę komunalną (sieci kanalizacyjne, sieci wodociągowe) oraz brak rozwiązań infrastrukturalnych (sieć gazowa),
- brak zorganizowanego systemu gromadzenia i unieszkodliwiania odpadów stałych, w tym odpadów niebezpiecznych,
- niezadowalająca jakość wody pitnej,
- niedostatecznie rozwinięty system odprowadzania i oczyszczania wód deszczowych, szczególnie na obszarach o funkcji produkcyjnej i usługowej,
- brak rezerwy terenu pod realizację sieci uzbrojenia dla obecnych i nowych struktur przestrzennych,
- słaba dostępność komunikacyjna wybranych obszarów gminy, w tym terenów rekreacyjnych, wynikająca z niezadowalającego stanu technicznego dróg oraz

niewystarczająco rozwiniętego systemu komunikacji zbiorowej, pogłębianą planowaną likwidacją połączeń kolejowych,

- wzrastające zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego i ruchu pieszego.

Na terenie gminy Biskupiec brak jest zintegrowanego **zaopatrzenia w wodę**. Obecnie potrzeby w tym zakresie pokrywane są z wodociągów wiejskich opartych na lokalnych ujęciach wody. Parametry techniczne w/w wodociągów umożliwiają rozbudowę istniejących systemów. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę są źródła podziemne.

Miasto Biskupiec, jak wszystkie większe miasta i wsie gminne województwa, posiada zbiorowe ujęcia wody oraz sieć rozdzielczą. Zgodnie z Rozporządzeniem Nr 53 Wojewody Olsztyńskiego z dnia 16 czerwca 1998 r. w sprawie systemów ochronnych w województwie olsztyńskim, wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu oraz zasad gospodarowania na tych terenach (Dz. Urzęd. Woj. Olszt. Nr 13 z 1998 r. poz. 186) na terenie miasta i gminy Biskupiec występują obszary chronione należące do trzech kategorii: obszary o ochronie rezerwatowej, użytki ekologiczne, obszary o wzmożonej ochronie (obszary chronionego krajobrazu), obszary o umiarkowanej ochronie (tereny całkowitych zlewni jezior i wód podziemnych bez izolacji, tereny źródłiskowe i wododziałowe). Dodatkowo w obrębie obszarów o wzmożonej i umiarkowanej ochronie utworzono strefy związane z ochroną jezior i cieków wodnych. Innymi kategoriami ochronnymi, których nie włączono do systemu obszarów chronionych są zespoły przyrodniczo – krajobrazowe oraz pomniki przyrody. Na obszarach o wzmożonej i umiarkowanej ochronie obowiązuje zakaz budowy wodociągów zbiorowych bez jednoczesnej budowy kanalizacji sanitarnej oraz urządzeń oczyszczających ścieki a na obszarach stref związanych z ochroną jezior lub cieków wodnych, dodatkowo obowiązuje zakaz lokalizowania składowisk odpadów stałych i płynnych. Ze względu na niewielkie zainwestowanie terenu gminy, wody podziemne narażone są na zanieczyszczenia w stopniu małym i średnim, jednakże istnieje łączność hydrauliczna z wodami płytkimi. Jakość płytko zalegających wód podziemnych ujmowanych przez studnie kopane jedynie około 40% odpowiada obowiązującym normom wody do picia. W wielu studniach pojawiają się zanieczyszczenia bakteriologiczne i chemiczne (głównie azotany). Niezbędne jest uzbrojenie terenów inwestycyjnych Gminy Biskupiec w podstawową infrastrukturę techniczną – sieć wodociągową, celem tworzenia warunków do lokalnego rozwoju społeczno

– gospodarczego. Uzbrojenie obszarów wiejskich w sieć wodociągową ma na celu tworzenie warunków do rozwoju lokalnego oraz poprawę jakości wody, umożliwiając dostosowanie gospodarstw produkujących mleko do wymagań higieniczno- sanitarnych stawianych przez jednostki skupujące surowiec.

Działania koncertują się na uzbrojeniu terenów produkcyjnych w sieć wodociągową dostarczającą wodę o odpowiednich parametrach do celów konsumpcyjnych i gospodarczych.

Identyfikacja problemów

Główne problemy rozwoju Biskupca w zakresie zagospodarowania przestrzennego zostały zawarte w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Biskupca”. W materiale skoncentrowano się na najważniejszych zagadnieniach warunkujących rozwój Biskupca.

Gospodarka

Poziom rozwoju gospodarczego miasta określany jest na podstawie wskaźników makroekonomicznych, wśród których najbardziej miarodajne są:

- 1) dochody budżetowe gminy,
- 2) stopa bezrobocia,
- 3) wskaźnik przedsiębiorczości.

Biskupiec charakteryzuje się średnim poziomem rozwoju gospodarczego, którego obrazem są poniżej określone wskaźniki:

- 1) dochody budżetowe gminy:
 - a) dochody budżetowe gminy na 1 mieszkańca w 2002 roku – **1.306 zł**
 - b) wskaźnik G (poziom dochodów własnych gminy w 2002 roku na 1 mieszkańca) – **564,71 zł**,
- 2) stopa bezrobocia – **27,4%** (stopa bezrobocia w powiecie olsztyńskim – 30 %),
- 3) wskaźnik przedsiębiorczości (mierzony ilością podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON – 998, w stosunku do 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym) w Biskupcu wynosi **83,65**.

Wszystkie wskaźniki opracowano na dzień 31.12.2002r.

Struktura podstawowych branż gospodarki oraz trendy

Według danych Urzędu Statystycznego (stan na 31.12.2002 r.) na terenie miasta i gminy Biskupiec zarejestrowanych było 750 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz 248 innych podmiotów w tym 53 – sektor publiczny, 195 – sektor prywatny. Łącznie na terenie gminy zarejestrowanych jest 998 podmiotów gospodarczych.

Lp.	Rodzaj działalności	Liczba
1.	Produkcja rolna i leśna, usługi dla rolnictwa	48
2.	Produkcja artykułów spożywczych i napojów	6
3.	Produkcja tkanin i odzieży	11
4.	Produkcja drewna	15
5.	Produkcja papieru, poligrafia, wydawnictwa	7
6.	Produkcja z pozostałych surowców niemetalowych (oprócz tworzyw sztucznych i gumy)	11
7.	Produkcja z metali i metalowych wyrobów gotowych (z wyjątkiem maszyn)	14
8.	Produkcja maszyn i urządzeń	5
9.	Produkcja maszyn biurowych, komputerów, urządzeń elektrycznych, medycznych, precyzyjnych i optycznych	6
10.	Produkcja pojazdów mechanicznych, przyczep i naczep	1
11.	Produkcja mebli i inna związana z zagospodarowaniem odpadów	17
12.	Zaopatrzenie w gaz, elektryczność i wodę	3
13.	Budownictwo	112
14.	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa samochodów i sprzętu gospodarstwa domowego	366
15.	Hotele i restauracje	28
16.	Transport, magazynowanie, łączność	64
17.	Pośrednictwo finansowe	24
18.	Obsługa nieruchomości	72
19.	Administracja, oświata, medycyna	98
20.	Pozostała działalność usługowa	78

Do większych zakładów produkcyjnych należą: PPHU "STYROPOL" Sp. z o.o., PPHU POMAROL S.A., Zakład Doświadczalny Przemysłowego Instytutu Maszyn Budowlanych "BUMAR", MARDI Sp. z o.o., MM International.

Aktywność i przedsiębiorczość mieszkańców miasta i gminy Biskupiec pozwala przypuszczać, że funkcja wielokierunkowej działalności gospodarczej będzie w najbliższych latach dynamicznie rozwijana. Pod nową zabudowę związaną z rozwojem funkcji wielokierunkowej działalności gospodarczej przeznaczone będą tereny w zasięgu sieci infrastruktury technicznej, tj. wodociągów, sieci kanalizacyjnej, gazociągu oraz sieci elektroenergetycznej.

Rozwój obszarów wielokierunkowej działalności gospodarczej powinien uwzględniać następujące zasady:

- pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną (sieci wodociągowe, kanalizacyjne, gazociągowe, elektroenergetyczne),
- ograniczenie uciążliwości do granicy działki inwestora.

Turystyka

Turystyka na terenie gminy była dotychczas słabo zorganizowana, bazując głównie na ogłoszeniach w zagranicznych biurach podróży (głównie niemieckich), zależna od koniunktury poza granicami kraju i rozwijająca się w oparciu o inicjatywy podejmowane przez poszczególnych jej mieszkańców.

Aby poprawić promocję turystyczną oraz szerszą dostępność informacji o mieście i gminie Biskupiec w ramach środków finansowych z kontraktu wojewódzkiego utworzono Punkt Informacji Turystycznej. Biuro funkcjonuje w strukturze organizacyjnej Urzędu a celem działalności nie jest uzyskiwanie zysku. Osoby i podmioty gospodarcze prowadzące działalność związaną z turystyką, promowane są bezpłatnie. Najwięcej interesantów poszukiwało informacji w okresie od 28 czerwca do 3 września 2004 r. W tym okresie biuro odwiedziło 1680 osób.

Turystyka na terenie gminy powinna w mniejszym stopniu być nastawiona na masowy ruch turystyczny, za to w większym – na zindywidualizowane formy oraz różnorodność i wysoką jakość ofert. W tym celu należy dążyć m. in. do znacznego rozszerzenia wachlarza

usług, od rodzinnego wypoczynku letniego, po całoroczną turystykę specjalistyczną obejmującą np. „zielone szkoły”, turystykę przyrodniczą ukierunkowaną na obserwacje przyrody, ofertę dla turystów rowerowych i inne. Wykorzystując bazę biskupieckiego szpitala turystyka mogłaby być wspierana ofertą usług medycznych, organizacją całorocznych pobytów rehabilitacyjnych, rekonwalescencyjnych (np. po chorobach serca), zabiegów leczniczych oraz z pogranicza medycyny i kosmetyki, itp.

Identyfikacja problemów sfery gospodarczej

Podstawowym problemem gospodarczym gminy jest migracja ludności. Młodzież wyjeżdża studiować do dużych miast i nie wraca do rodzinnego Biskupca. Wszystkie działania sfery gospodarczej powinny prowadzić do zatrzymania procesu migracji młodych wykształconych mieszkańców.

Sfera społeczna

Demografia

Liczba mieszkańców miasta i gminy Biskupiec w latach 1992 - 2003 kształtowała się następująco:

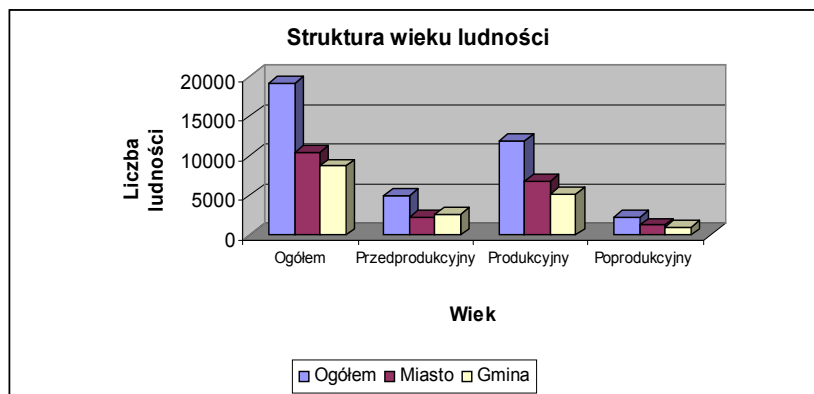
Tabela 4. Liczba mieszkańców miasta i gminy Biskupiec												
Lata	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Ogółem w tym:	20050	20288	20600	20463	20533	20600	20584	20335	20238	20087	20013	19765
miasto Biskupiec	11100	11208	11450	11437	11349	11396	11360	11181	11129	10987	10925	10799
gmina Biskupiec	8950	9080	9150	9026	9184	9204	9224	9154	9109	9100	9088	8966
wskazniki dynamiki w %												
miasto: rok 1992 =100%	100	100,97	103,15	103,04	102,24	102,67	102,34	100,73	100,26	98,98	98,42	97,29
gmina: rok 1992=100%	100	101,45	102,23	100,85	102,61	102,84	103,06	102,28	101,78	101,68	101,54	100,18

Gminę Biskupiec zamieszkuje 19.765 mieszkańców w tym 10.799 w mieście i 8.966 osób na terenie gminy. Liczba mieszkańców w okresie minionych 12 lat zmalała o 285 osób tj. o ok. 1,5%. Gmina Biskupiec należy do gmin o zaludnieniu ustabilizowanym i niskim saldzie przyrostu naturalnego oraz niewielkim, ale ujemnym saldzie migracji.

Struktura wieku ludności wg trzech podstawowych grup wieku w roku 2002 kształtowała się następująco:

Struktura wieku ludności						
Grupy wieku	Ogółem		Miasto		Gmina	
	w liczbach	%	w liczbach	%	w liczbach	%
Ogółem	19129	100	10396	100	8733	100
Przedprodukcyjny	4939	25,82	2346	22,57	2593	29,69
Produkcyjny	11931	62,37	6758	65,00	5173	59,24
Poprodukcyjny	2259	11,81	1292	12,43	967	11,07

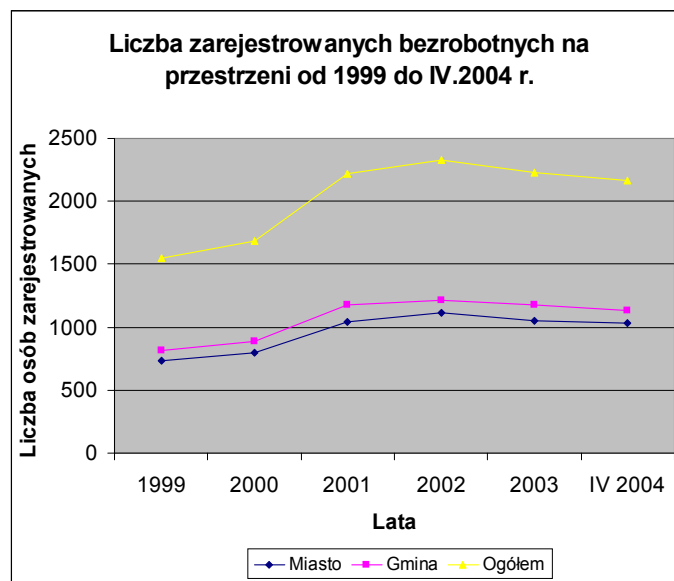

Bezrobocie

Obraz bezrobocia na terenie gminy Biskupiec w przeciągu lat 1999 – 2004r. przedstawia poniższa tabela:

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych						
Stan na 31.XII.	Miasto		Gmina		Ogółem	
	ogółem:	w tym kobiet:	ogółem:	w tym kobiet:	ogółem:	w tym kobiet:
1999	730	467	816	540	1546	1007
2000	794	475	891	559	1685	1034
2001	1043	543	1174	633	2217	1176
2002	1114	545	1210	626	2324	1171
2003	1049	546	1179	652	2228	1198
IV 2004	1030	518	1132	610	2162	1128

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy na dzień 31 kwietnia 2004 roku na terenie miasta i gminy zarejestrowane były 2162 osoby bezrobotne, w tym 1128 kobiet. Na grupę bezrobotnych pozostających bez pracy ponad rok należy zwrócić szczególną uwagę, jako na grupę generującą zjawiska patologii społecznej, prowadzącej do tworzenia trwałego tzw. marginesu społecznego. Na podstawie systematycznie gromadzonych danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu należy stwierdzić, że w warunkach ubóstwa i nieporadności społecznej żyje na terenie gminy około ¼ jej mieszkańców.

Gmina Biskupiec należy do obszarów o najniższej stopie bezrobocia (przedział od 7,0% do 12,9% bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym), jednak dzieje się to na tle województwa o największej w kraju, i stale rosnącej, stopie bezrobocia (21,5%). Z tego powodu województwo warmińsko - mazurskie uznane jest za zagrożone bezrobociem strukturalnym. Rozwiązanie problemu bezrobocia uwarunkowane jest wzrostem aktywności społeczno-gospodarczej, rozwojem działalności pozarolniczej na wsi, rozwojem edukacji oraz wprowadzeniem skutecznych form aktywizacji bezrobotnych.

Między innymi bezrobocie i trudne warunki życia (brak mieszkań, usług, słabe wyposażenie w infrastrukturę techniczną, w tym komunikacyjną, są przyczyną odpływu ludności z terenów wiejskich województwa. Gmina Biskupiec do tej pory w małym stopniu podlegała zjawisku depopulacji ludności wiejskiej.

Pomoc społeczna

Gmina Biskupiec należy do gmin o zaludnieniu ustabilizowanym i niskim saldzie przyrostu naturalnego oraz niewielkim, ale ujemnym saldzie migracji. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy na dzień 31 stycznia 2004 roku na terenie miasta i gminy zarejestrowanych było 2331 osób bezrobotnych w tym 1211 kobiet. Uprawnione do pobierania zasiłku były 404 osoby a bez prawa do zasiłku pozostawało 1927 osób.

Do najważniejszych problemów środowiska społecznego zalicza się:

- niski poziom wykształcenia mieszkańców gminy,
- odpływ młodych ludzi z terenu gminy,
- wysoką stopę bezrobocia, w tym zwłaszcza wśród pracowników byłych PGR-ów,
- dysproporcję w warunkach życia pomiędzy miastem a wsią.

Na podstawie systematycznie gromadzonych danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Biskupcu należy stwierdzić, że w warunkach ubóstwa i nieporadności społecznej żyje na terenie gminy około ¼ jej mieszkańców. Na 5173 rodzin w gminie Biskupiec 2078 rodzin korzysta z pomocy społecznej.

Jak wynika z powyższego zestawienia najpoważniejszym problemem społecznym gminy jest więc bezrobocie.

Mieszkalnictwo

Zasoby mieszkaniowe Biskupca 31.12.2003 r. wynosiły:

INFORMACJE O ZASOBACH LOKALOWYCH				
Wyszczególnienie		Gminne	Wspólnot Mieszkaniowych	
Liczba budynków		24	83	
Liczba lokali	mieszkalne	69	784	
	użytkowe	4	49	
Powierzchnia użytkowa lokali w m ²	mieszkalne	3960	35860	
	użytkowe	337	4204	
Liczba mieszkańców		ogółem	222	2705
Lokale socjalne	ogółem	7	-	
	powierzchnia użytkowa lokali w m ²	231	-	

Według ogólnych danych o zamieszkanym mieszkaniach sytuacja w 2002 r. przedstawiała się następująco:

Wyszczególnienie		2002
Ludność w mieszkaniach	ogółem	10333
	osób fizycznych	5754
	spółdzielni mieszkaniowych	2196
	gminy	1894
	Skarbu Państwa	346
	zakładów pracy	133
	pozostałych podmiotów	10

Liczba mieszkań	ogółem	3349
	osób fizycznych	1842
	spółdzielni mieszkaniowych	756
	gminy	585
	Skarbu Państwa	121
	zakładów pracy	41
	pozostałych podmiotów	4
Liczba izb		12412
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²		203252
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² na 1 mieszkańca		19,7

Źródło: GUS, Bank Danych Regionalnych

Szkolnictwo

Na terenie Gminy Biskupiec w roku szkolnym 2003/04 funkcjonowało dziewięć szkół publicznych oraz jedna szkoła filialna oraz jedno gimnazjum niepubliczne:

Lp.	Nazwa	Liczba uczniów
1	Publiczne Gimnazjum nr 1 w Biskupcu	838
2	Szkoła Podstawowa nr 2 w Biskupcu	465
3	Szkoła Podstawowa nr 3 w Biskupcu	536
4	Szkoła Podstawowa w Czerwonce	135
5	Szkoła Podstawowa w Kobałtach	111
6	Szkoła Podstawowa w Bredynkach	69
7	Szkoła Podstawowa w Węgoju	74

8	Szkoła Podstawowa w Borkach Wielkich	81
9	Zespół Szkół w Biskupcu	787
10	Szkoła Filialna w Raszagu	15
11	Katolickie Gimnazjum Społeczne	113
Ogółem		3224

Średnio na oddział przypada:

- w Gminie **22,13** ucznia,
- w szkołach podstawowych miejskich **25,02**,
- w szkołach podstawowych wiejskich **13,85**,
- w gimnazjum **26,18** ucznia.

W siedmiu szkołach podstawowych i szkole filialnej opieką objętych jest 181 dzieci w 10 oddziałach przygotowania przedszkolnego, tzw. „zerówkach”.

Dowóz dzieci odbywa się wynajętymi środkami transportu - siedmioma autobusami, przyczepą dostosowaną do przewozu dzieci oraz jednym autobusem własnym do wszystkich szkół prowadzonych przez Gminę.

Do szkół dowożonych jest ogółem 1139 uczniów w tym do gimnazjum 449 uczniów, zabierając je z 105 punktów zbiorczych, pokonując trasę 1450 km dziennie.

W sześciu szkołach zorganizowane są stołówki, z dożywiania tzw. „obiadów” korzysta 975 uczniów w tym 513 uczniów otrzymuje darmowe obiady.

Ponadto prawie wszystkie szkoły prowadzą dożywianie (bułka i napój) ze środków MOPS, Agencji Własności Rolnej jak i innych sponsorów, wydając w roku około 458 miesięcznie takich posiłków dzieciom z najuboższych rodzin.

Współpraca międzynarodowa

Od 23 sierpnia 2004 w Biskupcu gościła delegacja z Bramsche powiat Osnabrück w Niemczech, będąca rewizytą wyjazdu zorganizowanego przez biskupiecki Urząd Miejski w kwietniu 2004r. do miasta Bramsche, z którym Biskupiec nawiązuje współpracę partnerską.

24 sierpnia w sali sesyjnej odbyło się spotkanie z radnymi, urzędnikami, przedstawicielami Biskupieckiego Stowarzyszenia Partnerstwa Miast. Szczególnym akcentem tej wizyty był wpis do księgi pamiątkowej jako początek współpracy w ramach partnerstwa. Pan Wiceburmistrz Bramsche - Gerhard Grun wyraził zadowolenie z rodzącej się współpracy oraz nadzieję na podpisanie w niedługim czasie dokumentu partnerstwa.

***Bramsche** - położona w Landzie Dolna Saksonia w Niemczech, 31 tysięczna gmina, o pow. 183,3 km², którą tworzy 12 miejscowości. Od ubiegłego roku Gmina Biskupiec czyni starania celem zawarcia porozumienia o partnerstwie z Bramsche. 25 marca 2004 r. niemieccy radni podjęli uchwałę w sprawie wyrażenia woli o nawiązaniu współpracy partnerskiej, a 26 marca 2004 r. taka sama uchwała została podjęta na Sesji Rady Miejskiej w Biskupcu.*

III. Nawiązania do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno - społeczno - gospodarczego Biskupca

Plan działania w głównych obszarach „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego miasta i gminy Biskupiec”.

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego miasta i gminy Biskupiec wskazuje obszary strategiczne, na których mają koncentrować się działania władz miasta:

a) Stymulowanie rozwoju gospodarczego zgodnie z zasadami rozwoju gospodarczego

Nadrzędnym celem rozwoju społeczno-gospodarczego miasta i gminy Biskupiec jest tworzenie nowych miejsc pracy w podstawowych sektorach gospodarki gminy, to jest:

- turystyce,
- nieuciążliwej działalności produkcyjnej,
- handlu i usługach,
- rolnictwie.

Wszystkie z wymienionych dziedzin wymagają przeprowadzenia głębokich działań restrukturyzacyjnych. Ich skuteczność sprzyjać będzie obniżeniu stopy bezrobocia na terenie gminy, zaliczonej do obszarów bezrobocia strukturalnego.

Szczególną rolę dla całej gminy powinien odegrać kapitał prywatny ulokowany w sferze działalności produkcyjnej, handlu i usługach, w tym zwłaszcza związanych z obsługą ruchu turystycznego. W dokumencie jakim jest strategia, trudno jest wskazywać jednoznacznie przedsięwzięcia, których realizacja zdeterminowałaby szybki rozwój gospodarczy, bowiem zależy to w dużym stopniu od zainteresowań i preferencji poszczególnych inwestorów. Jednakże, w celu osiągnięcia i utrzymania przewagi konkurencyjnej na rynku w stosunku do innych terenów, przed samorządem gminy Biskupiec stoi konieczność zarządzania obszarem gminy w sposób spełniający współczesne wymogi lokalizacyjne inwestorów. Należy przy tym mieć na uwadze, że czynniki lokalizacyjne, jakie preferują jednostki gospodarcze są

zmiennie w określonych warunkach przestrzenno-czasowych. Obecnie podstawowe, tradycyjne czynniki lokalizacji tracą na znaczeniu na rzecz nowych, które dotychczas nie odgrywały decydującej roli. Władze gminy Biskupiec powinny wziąć pod uwagę współczesne czynniki lokalizacyjne, do których zaliczyć należy:

- wysoką dostępność komunikacyjną gminy;
- dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną;
- wysoko wykwalifikowaną o różnym profilu wykształcenia siłę roboczą;
- dogodne warunki finansowe, np. ulgi podatkowe dla podmiotów rozpoczynających działalność, w tym zwłaszcza dla podmiotów pożądaných z punktu widzenia interesu gminy;
- możliwość wykorzystania mienia komunalnego;
- „klimat” przedsiębiorczości;
- uproszczoną procedurę rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej;
- chłonność rynku lokalnego.

Wymienione wyżej czynniki są tzw. warunkami koniecznymi do zdolności konkurowania. Atutem gminy mogą stać się jej cechy dodatkowe, swoiste, unikatowe, trudne do powielenia, które mogą mieć decydujące znaczenie dla pozyskania inwestorów. Do nich należy zaliczyć czynniki, które mogą stać się strategicznymi elementami uzyskiwania przewagi i zdolności do konkurowania gminy Biskupiec na lokalnym i krajowym rynku. Są nimi:

- jakość środowiska życia mieszkańców, w tym środowiska naturalnego i bezpieczeństwa publicznego;
- sieciowy charakter powiązań pomiędzy podmiotami występującymi na terenie gminy.

Działania samorządu gminy w pierwszej kolejności powinny być ukierunkowane na przygotowanie terenów, podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców oraz stworzenie przyjaznego „klimatu” rozwoju przedsiębiorczości (m.in. rozwój instytucji otoczenia biznesu, stworzenie zachęt finansowych), a następnie wypromowanie obszaru gminy. Należy przy tym

mieć na uwadze, że podmioty gospodarcze odgrywające znaczącą rolę w życiu gospodarczym całego kraju, w tym zwłaszcza firmy z kapitałem zagranicznym, zaczynają obecnie poszukiwać lokalizacji swojej działalności nie tyle w obszarach cechujących się dużym nasyceniem działalności gospodarczej, lecz w obszarach, które mają dla nich wartości dodatkowe (np. wysoka jakość środowiska). Warunkiem jest jednak brak uciążliwości mogących przyczynić się do podwyższenia kosztów ich funkcjonowania (np. brak wyposażenia w infrastrukturę komunalną).

W przypadku miasta i gminy Biskupiec pożądanym kierunkiem jest niewątpliwie **turystyka**. Z uwagi na niezaprzeczalne walory przyrodnicze i kulturowe ten dział gospodarki winien stać się w przyszłości jednym z wiodących na terenie gminy. W możliwie najszerszym zakresie gmina powinna wykorzystać wysoki popyt na usługi turystyczne ze strony mieszkańców dużych miast, a także turystów zagranicznych, głównie z Niemiec.

Należy podjąć wszelkie możliwe działania w celu wykorzystania własnych i położonych w sąsiedztwie atrakcyjnych turystycznie terenów i stworzyć możliwości zatrzymania części strumienia turystów, nawet na krótkotrwałe pobyty w gminie. Niezbędnym wobec tego staje się uzupełnienie infrastruktury i podniesienie standardu obsługi, zgodnie z aktualnymi oczekiwaniami odbiorców. Gmina powinna starać się w maksymalnym stopniu zindywidualizować swą ofertę turystyczną, aby była ona jednoznacznie utożsamiana z Biskupcem. Specjalnością gminy mogą stać się imprezy wykorzystujące bogate i żywe tradycje kulturowe. Atrakcyjna oferta kulturalna powinna wzmocnić ofertę turystyczną opartą na atutach środowiskowo-przyrodniczych tego terenu. W tym celu wykorzystać należy obiekty materialnego dziedzictwa kulturowego, które wymagać jednak będą szeregu inwestycji bezpośrednich, w celu ich adaptacji na cele obsługi ruchu turystycznego.

Preferowanymi formami turystyki na terenie gminy powinna być:

- turystyka pobytowa w oparciu o domy letniskowe o wysokim standardzie architektonicznym i sanitarnym;
- turystyka pobytowa w oparciu o całosezonowe obiekty hotelowe i pensjonatowe;
- agroturystyka;

- turystyka kwalifikowana (piesza, wodna, wędkarstwo, żeglarstwo, ekoturystyka).

Dodatkowo należy rozważyć połączenie turystyki pobytowej z szeroką gamą usług profilaktyczno-zdrowotnych. Wydaje się, że tego typu oferta może liczyć na zainteresowanie odbiorców, którzy nie są zainteresowani leczeniem sanatoryjnym (w uzdrowiskach), ale chętnie skorzystaliby podczas urlopu z możliwości wykonania podstawowych badań i analiz, rehabilitacji, poradnictwa zdrowotnego itp. Działalność ta mogłaby być prowadzona w oparciu o wysoko wykwalifikowaną kadrę lekarską oraz zaplecze medyczne.

Drugim, preferowanym na obszarze miasta i gminy Biskupiec kierunkiem rozwoju gospodarczego jest **produkcja**. Z racji na walory przyrodnicze tego regionu, a także położenie na obszarze Zielonych Płuc Polski, taka działalność musi być realizowana zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego. Wymaga to więc maksymalnego ograniczenia negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. O ile zachowane zostaną określone prawem wymogi w tym zakresie (zarówno na etapie lokalizacji inwestycji, jak i w trakcie samych procesów produkcyjnych), dopuszczalne są praktycznie wszystkie kierunki produkcji (poza przemysłem ciężkim). Jednakże zdecydowanie powinny być te, w których emisja różnego rodzaju zanieczyszczeń jest najmniejsza.

Pamiętać należy, że znaczna część mieszkańców gminy utrzymuje się z rolnictwa i z tego tytułu pożądanym kierunkiem rozwoju jest przetwórstwo rolno-spożywcze nakierowane na przerób lokalnych produktów. Natomiast stosunkowo duże zasoby leśne samej gminy jak i całego regionu, predestynują ten obszar do rozwijania przemysłu drzewnego. Inwestycje w tych dziedzinach mogą być o tyle cenne, że pojawia się szansa wykorzystania stosunkowo słabo wykwalifikowanej siły roboczej, jaką stanowią pracownicy byłych PGR-ów (w większości obecnie bezrobotni).

Kolejną branżą, przed którą rysują się perspektywy w skali całego kraju jest produkcja materiałów budowlanych. Na terenie gminy Biskupiec może ona być realizowana zarówno w oparciu o lokalne zasoby (kruszywo, surowce ilaste ceramiki budowlanej, drewno) jak i surowce pochodzące z regionu.

Jako trzeci sektor działalności gospodarczej wskazano **rozwój handlu i usług**. O ile rozwój branży handlu nie wymaga ingerencji ze strony władz samorządowych (poza wyznaczeniem i

ewentualnie uzbrojeniem terenów), bowiem jest bardzo silnie regulowana przez prawa rynku (popyt), o tyle wsparcia ze strony władz wymaga sektor usług. Obserwacje rynków światowych pozwalają na wysunięcie wniosku, że sektor ten w przyszłości w Polsce będzie podlegał rozwojowi w wyniku odpływu ludności pracującej obecnie w rolnictwie (w Polsce w rolnictwie zatrudnionych jest 28% ludności, w usługach - 44%, w większości krajów Unii Europejskiej odsetki te kształtują się odpowiednio 2 - 4% i 64 - 78%). Zadaniem władz gminy w tym zakresie jest wypracowanie polityki stymulującej rozwój sfery usług m.in. poprzez aktywne kształtowanie polityki prawno-finansowej, korzystne warunki wynajmu lokali komunalnych. Z racji na charakter oraz położenie gminy usługi powinny być nakierowane na podstawowe grupy odbiorców jakimi są mieszkańcy i turyści oraz różnego rodzaju przedsiębiorstwa i rolnictwo. Szczególnej uwagi władz wymagać będą tzw. „usługi deficytowe” (np. zegarmistrzostwo, usługi szewskie), które wprawdzie nie wnoszą dużego wkładu w życie gospodarcze gminy, lecz przez samą swą obecność znacznie ułatwiają codzienne życie mieszkańców i osób przyjezdnych. Regionem predestynowanym do rozwoju funkcji usługowej, szczególnie dla obsługi przedsiębiorstw i rolnictwa, jest strefa podwyższonej aktywności gospodarczej wzdłuż drogi nr 16, chociaż nie wyklucza się możliwości rozwoju usług i drobnej wytwórczości we wszystkich miejscowościach gminy, o ile zgodne to będzie z obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Ostatnim, wydzielonym sektorem gospodarki proponowanym w strategii jest **rolnictwo**. Planując jego rozwój trzeba mieć jednak świadomość, że jest to branża najsilniej uzależniona od polityki państwa, na którą władze samorządowe mają stosunkowo ograniczony wpływ. Działania samorządu gminy powinny dotyczyć zwłaszcza promocji rozwiązań służących restrukturyzacji rolnictwa zgodnie z wymogami unijnymi. Jednym z warunków dostosowania rolnictwa oraz poprawy jego efektywności i konkurencyjności jest przekształcenie jego struktury obszarowej w kierunku zwiększenia średniej wielkości gospodarstw. Władze gminy powinny aktywnie włączyć się w działania na rzecz zdynamizowania procesu koncentracji ziemi i przechodzenia ludności rolniczej do pracy poza produkcją rolną. Na poprawę struktury agrarnej w istotny sposób wpływały będą wpływały: obrót ziemią, scalanie i wymiana gruntów, preferowanie osadnictwa rolniczego na gruntach Skarbu Państwa z możliwością zamiany nieruchomości, preferencje w zakupie ziemi z zasobów Agencji Własności Rolnej

Skarbu Państwa - obecnie Agencji Nieruchomości Rolnych, oraz system rent strukturalnych. Władze gminy powinny aktywnie włączyć się w promocję nowych rozwiązań:

- system rent strukturalnych dla rolników według zasad obowiązujących w krajach Unii Europejskiej - przekazywanie gruntów rolnych przez rolników w wieku o 5 lat niższym od wieku emerytalnego na rzecz młodych i wykształconych rolników, którzy z gruntów przejętych utworzą nowe, efektywne gospodarstwa lub powiększą gospodarstwa już istniejące. Świadczenia wypłacane rolnikom przekazującym gospodarstwa rolne w ramach programu będą bardziej atrakcyjne, niż oferowane z systemu ubezpieczenia społecznego, przy jednoczesnym zaostrzeniu kryteriów ich przyznawania;
- zagospodarowanie nieruchomości Agencji (zamiana nieruchomości) - Agencja przejmować będzie grunty od rolników gospodarujących na obszarach o dużym rozdrobieniu. Rolnicy zrzekający się swojej ziemi będą mieli możliwość osiedlenia się, w ramach zamiany nieruchomości, w nowych gospodarstwach wydzielonych z zasobu Agencji (otrzymają ekwiwalentną powierzchnię nowego gospodarstwa na własność).

Samorząd gminy powinien stworzyć system zachęt prawno-finansowych do nabywania lub użytkowania ziemi, zwłaszcza przez młodych, wykwalifikowanych rolników, wpływać w tym zakresie na lokalną politykę Agencji, udzielać pomocy w uzyskiwaniu kredytów na zakup ziemi (np. pomoc w opracowywaniu biznes planów i innych dokumentów wymaganych procedurami). Przyspieszeniu powinien ulec proces scalania i wymiany gruntów.

Polityka samorządu gminy powinna być również nastawiona na kreowanie i wspieranie lokalnej aktywności nakierowanej na organizację miejscowych i regionalnych rynków zbytu.

Jednocześnie trzeba podkreślić, że tak jak w całym kraju, dla znacznej części rolników, zwłaszcza gospodarujących na słabszych glebach, rolnictwo nie może stanowić jedyne źródła utrzymania. Obok całkowitego przekwalifikowania się (rozwój małych i średnich przedsiębiorstw na terenach wiejskich) alternatywą dla nich może być rozwój agroturystyki.

Bardzo istotnym zagadnieniem w tej grupie problemów oprócz tworzenia nowych miejsc pracy jest utrzymanie miejsc już istniejących. Dotyczy to zwłaszcza Szpitala, Sądu Rejonowego i Policji. W związku z tym, władze gminy powinny jak najszybciej podjąć działania zmierzające do pozostawienia tych instytucji na terenie gminy. Utrzymanie ich

funkcjonowania nie będzie generowało dodatkowego wzrostu bezrobocia, a stanowić będzie bardzo istotny czynnik wzmacniający ponadlokalny charakter gminy.

Celowym wydaje się podjąć starania zmierzające do utworzenia na terenie gminy filii zakładów pracy obecnie z siedzibami np. w pobliskim Olsztynie, a których pracownikami jest większa grupa mieszkańców gminy.

Przy rozszerzaniu rynku pracy należy zwrócić szczególną uwagę na tworzenie miejsc pracy dla kobiet, które stanowią bardzo dużą grupę wśród bezrobotnych pozostających bez pracy dłużej niż 12 miesięcy.

Jako zasadę aktywnej polityki w zakresie rozwoju przedsiębiorczości władze gminne powinny przyjąć stałe monitorowanie sytuacji gospodarczej w regionie i systematyczne uatrakcyjnianie oferty dla inwestorów, zarówno w zakresie wyznaczania nowych terenów pod działalność gospodarczą jak i ich uzbrajania w infrastrukturę techniczną. Niezwykle ważne jest też promocja gospodarcza gminy, w tym także aktywne poszukiwanie inwestorów.

b) Tworzenie technicznych warunków rozwoju społeczno-gospodarczego i poprawy stanu środowiska

Jednym z podstawowych warunków skłaniających inwestorów do lokowania kapitałów we wszystkich sferach działalności gospodarczej jest rozwój infrastruktury technicznej. Zwiększenie nakładów na rozwój infrastruktury technicznej jest zatem warunkiem tworzenia nowych miejsc pracy. W efekcie przyczynia się to również do poprawy warunków i jakości życia mieszkańców oraz stanu środowiska. Koncentracja działań inwestycyjnych powinna następować w obszarach podwyższonej aktywności gospodarczej, zarówno istniejącej, jak i potencjalnej.

Priorytetowym zadaniem dla władz samorządowych powinien być równoległy rozwój sieci wodociągowych i kanalizacyjnych. Obszarami szczególnie niedoinwestowanymi w tym zakresie są tereny wiejskie. Podjęcie tych inwestycji warunkować będzie stopień zainwestowania tych obszarów, zwłaszcza w zakresie turystyki.

Stymulującym impulsem dla nowych projektów gospodarczych będą podejmowane inwestycje drogowe. Optymalizacja wykorzystania obecnego układu drogowego oraz podjęcie niezbędnych działań modernizacyjnych, w tym budowa węzła na drodze krajowej

DK-16 wraz z infrastrukturą towarzyszącą przyczynią się do poprawy dostępności komunikacyjnej gminy, zarówno dla inwestorów, jak i samych mieszkańców.

c) Kształtowanie polityki społecznej zgodnie z oczekiwaniami i potrzebami mieszkańców

Za jeden z najistotniejszych celów strategicznych rozwoju społeczno-gospodarczego należy uznać doskonalenie systemu oświaty na poziomie średnim oraz stworzenie systemu edukacyjnego na poziomie wyższym, jako podstawowego czynnika warunkującego rozwój gospodarczy gminy. Ze względu na znaczne bezrobocie, w miejscowym systemie oświaty powinna być lokowana jak największa liczba zadań, w szczególności związanych z procesem koniecznych przekwalifikowań, kształceniem ustawicznym oraz szkoleniem zawodowym. Płynne dostosowywanie lokalnego systemu edukacji do wymagań rynkowych pozwoli na częściowe powstrzymanie odpływu młodych ludzi do większych ośrodków, a także podniesienie standardu obsługi we wszystkich dziedzinach życia społeczno-gospodarczego. Znaczna część wysiłków władz gminy powinna być skierowana na działania związane z tworzeniem podstaw społeczeństwa obywatelskiego, m.in. poprzez integrację mieszkańców wokół społecznie ważnych problemów gminy oraz wzrost zaangażowania mieszkańców w rozwiązywanie tych problemów. Znakomitą płaszczyzną służącą realizacji tego celu może być również działalność kulturalna, sportowa i rekreacyjna.

d) Poprawa i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego

Utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego będzie wypełnieniem przez gminę zapisów konstytucyjnych. Jednocześnie, konieczność zachowania poszczególnych komponentów środowiska w dobrym stanie warunkować będzie stan zdrowia społeczeństwa oraz rozwój większości obszarów aktywności gospodarczej gminy. Dobra jakość środowiska może być postrzegana przez potencjalnych inwestorów jako tzw. „wartość dodatkowa”, gdyż dla coraz większej liczby znaczących firm właśnie ten czynnik brany jest pod uwagę przy podejmowaniu decyzji związanych z lokalizacją ich działalności. Wysoka jakość środowiska może być czynnikiem podnoszącym atrakcyjność zamieszkania. Utrzymanie, a także poprawa kondycji środowiska jest podstawowym warunkiem rozwoju funkcji turystycznej gminy oraz

wykorzystania jej walorów przyrodniczych i kulturowych dla celów edukacyjnych („zielone szkoły”, praktyki studenckie, turystyka specjalistyczna, itp.)

Zgodność poszczególnych celów programu rewitalizacji z priorytetami rozwoju gospodarki narodowej i regionalnej

Planowane przedsięwzięcie jest zgodne ze:

a) „Strategią Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego”:

- obszar strategiczny: **Rozwój turystyki**,
 - o cel strategiczny: Turystyka wiodącą dziedziną gospodarki Warmii i Mazur, cele operacyjne:
 - Maksymalne i dynamiczne wykorzystanie predyspozycji turystycznych regionu,
 - Zwiększenie kapitału inwestycyjnego w turystyce,
 - o cel strategiczny: Warmia i Mazury atrakcyjne, przyjazne i gościnne, cel operacyjny:
 - racjonalnie usytuowana baza sportowo-rekreacyjna;
- obszar strategiczny: **Atrakcyjność zamieszkania**:

Warmia i Mazury atrakcyjne, przyjazne i gościnne: Bardzo dobra i racjonalnie usytuowana baza sportowo - rekreacyjna, Wystarczająca dostępność mieszkań, Zapewnione bezpieczeństwo socjalne i infrastruktura socjalna sprzyjająca aktywizacji i zapobiegająca marginalizacji społecznej
- obszar strategiczny: **Edukacja**,
 - o cel strategiczny:
 - Sprawny system edukacji dostosowany do potrzeb gospodarki regionu, sprzyjający rozwojowi zasobów ludzkich.

b) „Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego miasta i gminy Biskupiec” w zakresie celów strategicznych:

- **Stymulowanie rozwoju gospodarczego zgodnie z zasadami rozwoju gospodarczego**

Nadrzędnym celem rozwoju społeczno-gospodarczego miasta i gminy Biskupiec jest tworzenie nowych miejsc pracy w podstawowych sektorach gospodarki gminy, to jest:

- turystyce,
- nieuciążliwej działalności produkcyjnej,
- handlu i usługach,

Ponadto zgodnie ze Strategią władze gminy Biskupiec powinny wziąć pod uwagę współczesne czynniki lokalizacyjne, do których zaliczono m. in.:

- możliwość wykorzystania mienia komunalnego;
- **Tworzenie technicznych warunków rozwoju społeczno-gospodarczego i poprawy stanu środowiska**
 - **Kształtowanie polityki społecznej zgodnie z oczekiwaniami i potrzebami mieszkańców**
 - **Poprawa i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego**

c) „Planem Rozwoju Lokalnego”

„Pobudzenie lokalnych inicjatyw gospodarczych i społecznych służących podnoszeniu jakości życia mieszkańców miasta i gminy Biskupiec”

Wyznaczony cel programu możliwy jest do osiągnięcia poprzez **realizację n/w priorytetów.**

Priorytet 1: Stymulowanie rozwoju społeczno-gospodarczego

Priorytet 2: Tworzenie technicznych warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego

Priorytet 3: Kształtowanie polityki społecznej

Priorytet 4: Poprawa i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego

gminy

d) „ZPORR - Zintegrowanym Programem Operacyjnym Rozwoju Regionalnego” w zakresie:

◆ Priorytet III - Rozwój Lokalny

Działanie nr 3.3. Zdegradowane obszary miejskie, po-przemysłowe i po-wojskowe

Realizacja działania przyczyni się do rozwoju nowych funkcji zdegradowanych obszarów miejskich, po-przemysłowych i po-wojskowych oraz przywrócenia utraconych funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obiektów i obszarów. Celem projektów rewitalizacji obiektów i/lub obszarów po-wojskowych jest zmiana funkcji tych obiektów i zaadaptowanie ich do potrzeb gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, ochrony zdrowia, kulturowych, turystycznych z uzupełniającą funkcją mieszkalną.

◆ Priorytet I - Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów).

◆ Działanie nr 1.4. –Rozwój turystyki i kultury. Cele działania:

- ◆ wzrost roli kultury i turystyki jako czynników stymulujących rozwój społeczny i gospodarczy regionów z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska;
- ◆ ułatwienie dostępu do atrakcji i obiektów turystycznych i kulturalnych;
- ◆ wydłużenie sezonu turystycznego,
- ◆ zapewnienie całorocznych atrakcji.

Miejsce programu rewitalizacji w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Biskupca

Studium zagospodarowania przestrzennego wskazało na główne problemy rozwoju Biskupca.

Poruszone zostały m.in. następujące grupy zagadnień:

Na określony wyżej cel główny składają się cele szczegółowe o poniższej problematyce:

- cele społeczne:
 - zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania,
 - zapewnienie właściwego wyposażenia w usługi niekomercyjne, szczególnie usługi oświaty i kultury,
 - zapewnienie właściwych warunków wypoczynku,
 - zapewnienie właściwego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i komunikację,
- cele ekonomiczne:
 - rozwój lokalnego rynku pracy,
 - tworzenie warunków do dalszego rozwoju produkcji i usług ponadlokalnych,
 - rozwój małych i średnich przedsiębiorstw o niskiej uciążliwości dla środowiska,
 - restrukturyzacja rolnictwa, w tym łagodzenie skutków bezrobocia w byłych PGR-ach,
- cele przyrodnicze:
 - zachowanie i poprawa jakości zasobów środowiska przyrodniczego przy racjonalizacji ich wykorzystania,
 - poprawa jakości wód powierzchniowych,
 - rekultywacja terenów zdegradowanych (wyrębisk i „dzikich” wysypisk śmieci),
 - redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza,
 - zachowanie heterogennego charakteru krajobrazu (mozaika zbiorowisk leśnych, użytków zielonych, gruntów ornych, zadrzewień, oczek wodnych, torfowisk, bagien),
 - zachowanie walorów środowiska przyrodniczego poprzez egzekucję obowiązujących zasad zagospodarowania terenów w działalności planistycznej i inwestycyjnej,
- cele kulturowe:
 - zachowanie obiektów i obszarów dziedzictwa kulturowego prawnie chronionych,
 - zachowanie lub rehabilitacja wiejskiego krajobrazu kulturowego (osadniczego) w świetle obecnej potrzeby rozwoju zabudowy letniskowej,
 - zapobieganie dalszym niekorzystnym zjawiskom dewastacji cennych obiektów środowiska kulturowego (np. zespołów dworsko-parkowych i stanowisk archeologicznych),
- cele przestrzenne:

- utrzymanie i zapewnienie harmonijnego rozwoju struktur przestrzennych jednostek osadniczych,
- racjonalizacja zagospodarowania turystyczno-rekreacyjnego (określenie standardów użytkowych w celu przeciwdziałania degradacji środowiska przyrodniczego i kulturowego),

zapewnienie możliwości rozwojowych poszczególnym jednostkom osadniczym oraz właściwy rozwój struktur usługowo-produkcyjnych związanych z realizacją (wdrożeniem) celów ekonomicznych.

IV. Założenia „Program rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu”.

Opis obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu podlegającego programowi rewitalizacji

Obszar poddany rewitalizacji znajduje się w obrębie nr 3 – Miasto Biskupiec i obejmuje działki o numerach ewidencyjnych:

Działka numer: 43/1

Położenie: AL.BRONI 1H

Jedn. rejestrowa: 152

Tyt. własn.: KW 24358

Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 1,2274

Na której znajdują się budynki o kubaturze [m³]: 4907, 1464, 395, 3147 i 288.

=====

Działka numer: 43/10

Położenie: AL.WOJSKA POLSKIEGO 10

Jedn. rejestrowa: 149

Tyt. własn.: KW 24122

Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,2768

Na której znajduje się budynek o kubaturze [m³]: 5456.

=====

Działka numer: 43/11

Położenie: AL.WOJSKA POLSKIEGO 12

Jedn. rejestrowa: 118

Tyt. własn.: KW 24123

Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,1642

Na której znajdują się budynki o kubaturze [m³]: 1860 i 713.

=====

Działka numer: 43/12

Położenie: AL.WOJSKA POLSKIEGO 12A

Jedn. rejestrowa: 312

Tyt. własn.: KW 24464

Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,3077

Na której znajduje się budynek o kubaturze [m³]: 3491.

=====

Działka numer: 43/13

położenie: UL.WOJEWÓDZKA 12

Jedn. rejestrowa: 315

Tyt. własn.: KW 24600

Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,7430

Na której znajdują się budynki o kubaturze [m³]: 2385, 324, 5310.

=====

Działka numer: 43/14

Położenie: UL.WOJEWÓDZKA

Jedn. rejestrowa: 316

Tyt. własn.: KW 24601

Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,1207

=====

Działka numer: 43/15

Położenie: UL.WOJEWÓDZKA 14

Jedn. rejestrowa: 322

Tyt. własn.: KW 24788

Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,6068

Na której znajdują się budynki o kubaturze [m³]: 711, 7779, 1054.

=====

Działka numer: 43/16

Położenie: UL.WOJEWÓDZKA 16

Jedn. rejestrowa: 151

Tyt. własn.: KW 9175

Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,7044

=====

Działka numer: 43/17

Położenie: UL.WOJEWÓDZKA 18

Jedn. rejestrowa: 331

Tyt. własn.: KW 25163

Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,9050

Na której znajdują się budynki o kubaturze [m³]: 173, 293 i 500.

=====

Działka numer: 43/19

Położenie: AL.BRONI 1 i

Jedn. rejestrowa: 321

Tyt. własn.: KW 24787

Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,2328

Na której znajduje się budynek o kubaturze [m³]: 11225.

=====

Działka numer: 43/2

Położenie: AL.BRONI

Jedn. rejestrowa: 164

Tyt. własn.: KW 24379

Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,1713

=====

Działka numer: 43/20

Jedn. rejestrowa: 311

Tyt. własn.: KW 24442

Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,0138

=====

Działka numer: 43/21

Położenie: AL.BRONI 1E

Jedn. rejestrowa: 162

Tyt. własn.: KW 23701

Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 3,0401

Na której znajduje się budynek o kubaturze [m³]: 9394.

=====

Działka numer: 43/22

Położenie: AL.BRONI

Jedn. rejestrowa: 320

Tyt. własn.: KW 24810

Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,0452

=====

Działka numer: 43/23
Położenie: AL.BRONI
Jedn. rejestrowa: 311
Tyt. własn.: KW 24442
Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,0732
Na której znajduje się budynek o kubaturze [m³]: 1350.
=====

Działka numer: 43/24
Położenie: AL.BRONI 1 L
Jedn. rejestrowa: 332
Tyt. własn.: KW 25265
Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,1300
Na której znajduje się budynek o kubaturze [m³]: 2850.
=====

Działka numer: 43/25
Położenie: AL.BRONI 1 f
Jedn. rejestrowa: 311
Tyt. własn.: KW 24442
Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,2703
Na której znajduje się budynek o kubaturze [m³]: 14235.
=====

Działka numer: 43/26
Położenie: AL.BRONI
Jedn. rejestrowa: 311
Tyt. własn.: KW 24442
Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,1555
=====

Działka numer: 43/27
Położenie: AL.BRONI 1 K
Jedn. rejestrowa: 311
Tyt. własn.: KW 24442
Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 1,4253
Na której znajdują się budynki o kubaturze [m³]: 13464 oraz 7382.
=====

Działka numer: 43/4
Położenie: AL.BRONI 1g
Jedn. rejestrowa: 311
Tyt. własn.: KW 24442
Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,3177
Na której znajduje się budynek o kubaturze [m³]: 287.
=====

Działka numer: 43/6
Położenie: AL.BRONI 1D
Jedn. rejestrowa: 115
Tyt. własn.: KW 24152
Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,0142
=====

Działka numer: 43/7
Położenie: AL.BRONI 1C
Jedn. rejestrowa: 330
Tyt. własn.: KW 25100
Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,3327
Na której znajduje się budynek o kubaturze [m³]: 16942.
=====

Działka numer: 43/8
Położenie: AL.BRONI 1B
Jedn. rejestrowa: 151
Tyt. własn.: KW 9175
Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,2906
Na której znajduje się budynek o kubaturze [m³]: 6780.

=====

Działka numer: 43/9
Położenie: AL.BRONI 1A
Jedn. rejestrowa: 151
Tyt. własn.: KW 9175
Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,4836
Na której znajdują się budynki o kubaturze [m³]: 16942 i 2816.

=====

Działka numer: 44
Położenie: WOJEWÓDZKA
Jedn. rejestrowa: 298
Tyt. własn.: KW 12153
Powierzchnia ewidencyjna [ha]: 0,4421

Funkcjonująca do 2000r jednostka wojskowa wywierała ogromny wpływ na miasto. Zajmowała niemal 12,5 hektarowy teren w Biskupcu, choć była wyłączona spod administracji miasta.

Do 1989 funkcjonowała jako Jednostka Wojskowa nr 4182 Trzeci Pułk Przeciwchemiczny, a w latach 1989 – 2000 jako Ośrodek Szkolenia Wojsk Obrony Przeciwchemicznej. Działały na jej terenie:

- Szkoła podoficerska wojsk obrony przeciwchemicznej
- Szkoła chorążych wojsk obrony przeciwchemicznej
- Pierwszy batalion zabiegów specjalnych i sanitarnych
- Batalion wykrywania wybuchów jądrowych

Rozkazem Dowódcy Pomorskiego Okręgu Wojskowego Nr 0239 z dnia 30.08.1999r, z dniem 31.12.1999 zlikwidowano w Biskupcu Jednostkę Wojskową 1147 – 3 batalion obrony przeciwchemicznej, a z dniem 30.06.2000r garnizon BISKUPIEC.

Wkład jednostki w funkcjonowanie miasta był niebagatelny: zatrudniała ona około 100 żołnierzy zawodowych oraz 80 osób cywilnych, będąc tym samym jednym z głównych pracodawców Biskupca.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zmieniający przeznaczenie terenów specjalnych położonych w Biskupcu pomiędzy ulicami Wojska Polskiego, Ludową i Wojewódzką na mieszkalno-usługowe, został zatwierdzony Uchwałą Nr II/9/02 Rady Miejskiej w Biskupcu z dnia 29.XI.2002 r. (Dz.Urz.Woj. Warmińsko-Mazurskiego Nr 107, poz.1677 z dnia 02.09.2002r).

Zasoby i stan środowiska odzwierciedlają jego wysoką podatność do wykorzystania na cele mieszkalno-usługowe i rekreacyjno-sportowe. W obrębie rewitalizowanego obszaru wyróżniającym elementem środowiska jest drzewostan, zwłaszcza starodrzew w rejonie dotychczasowego toru przeszkód i strzelnicy.

Rodzaj podłoża (grunty zwałowe, piaskowe) i dobre ich parametry techniczne, są korzystne do wykorzystania pod zabudowę. Teren objęty planem charakteryzuje się przeciętnymi warunkami przyrodniczymi i dość wysoką odpornością środowiska na oddziaływanie antropogeniczne. Wykorzystanie pod zainwestowanie miejskie jest zgodne z naturalną predyspozycją środowiska w tym rejonie miasta.

V. Planowane działania w latach 2004 – 2006 i w latach następnych na obszarze rewitalizowanym

Okres objęty programowaniem

Program rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu został przygotowany wstępnie na okres od 2004 do 2006 roku. Niewykluczona jest jego kontynuacja w latach kolejnych.

Koncepcja zagospodarowania terenu po-wojskowego

Celem rewitalizacji obszaru po-wojskowego jest zmiana dotychczasowych funkcji i adaptacja terenu oraz znajdujących się tam obiektów na cele: usługowe, gospodarcze, społeczne, edukacyjne, zdrowotne, rekreacyjne, kulturalne i turystyczne, co stało się podstawą sporządzenia koncepcji.

Istotnym elementem koncepcji Programu rewitalizacji jest włączenie obszaru po-wojskowego znajdującego się na terenie Biskupca w jeden organizm miejski poprzez odpowiednie jego zagospodarowanie.

Szczególne uwaga została zwrócona na kwestię ochrony środowiska naturalnego.

Część budynków oraz niepotrzebnych instalacji i urządzeń (wiaty, schrony podziemne, stacja paliw, tor przeszkód - tzw. „małpi gaj”) o znikomej wartości oraz sprzecznych z koncepcją realizacji głównych funkcji, zostanie rozebrana w celu nadania nowych funkcji społeczno-gospodarczych tym terenom.

Program ma również za zadanie pobudzenie aktywności środowisk lokalnych, stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

Koncepcja zagospodarowania przedmiotowego obszaru koncentruje się na pięciu kierunkach rozwoju przyjętych jako priorytetowe, które będą realizowane poprzez rozmaite projekty. Wyznaczone priorytety to:

- I. Adaptacja budynków na cele mieszkaniowe,**
- II. Rozwój bazy sportowo-rekreacyjno-kulturalnej**
- III. Rozwój funkcji usługowo-handlowej oraz wytwórczej, nieuciążliwej dla środowiska**
- IV. Rozwój zabudowy towarzyszącej służącej zaspokojeniu potrzeb mieszkańców**
- V. Ochrona środowiska naturalnego**

VI. Planowane działania przestrzenne (techniczno-materialne) oraz plan działań gospodarczych i społecznych w latach 2004 – 2006 i w latach następnych na obszarze rewitalizowanym.

Lokalizacja obiektu a rozwiązania urbanistyczne Biskupca.

Budynki z przełomu XIX i XX wieku stanowią organizm, który wspaniale wkomponowany jest w układ urbanistyczny Biskupca.

Projekty i zadania inwestycyjne planowane do realizacji w ramach „Programu rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu”

I. Adaptacja budynków na cele mieszkaniowe,

Do 2004 roku Gmina Biskupiec zaadaptowała jeden z budynków na cele mieszkaniowe i sprzedała 54 lokale mieszkalne. Obecnie w opracowaniu jest dokumentacja techniczna, w której planuje się adaptacje kolejnych budynków. Również prywatni inwestorzy adaptują budynki na ten cel.

II. Rozwój bazy sportowo-rekreacyjno- kulturalnej.

Planuje się budowę:

II.1 *krytej pływalni z zapleczem szatniowo-sanitarnym i technologicznym* w tym: basen pływacki 25 x 12,5 m (312,5 m² powierzchnia lustra wody), widownia – 36 miejsc siedzących oraz 40 miejsc stojących, funkcja towarzysząca: sklepik

Głównym celem tego projektu jest wyrównanie szans w dostępie do edukacji pomiędzy uczniami z obszarów wiejskich i miejskich oraz poprawa dostępu społeczności lokalnych do podstawowej infrastruktury sportowej.

Realizacja inwestycji stworzy realne szanse na rozwój miasta oraz gminy, a co za tym idzie utworzenie miejsc pracy.

W Biskupcu działa Polskie Stowarzyszenie na rzecz osób z upośledzeniem umysłowym. Stowarzyszenie posiada swój Ośrodek szkolno-wychowawczy zrzeszający 81 osób z upośledzeniem umysłowym w wieku od 10 do 21 lat. Budowa basenu w Biskupcu przy ul. Alei Broni 10 umożliwi rehabilitację dzieci niepełnosprawnych. W mieście i gminie Biskupiec jest około 7 tys. młodzieży szkolnej i pozaszkolnej. Część młodzieży zrzeszona jest w klubach sportowych na terenie miasta Biskupca działających przy szkołach i klubach świetlicach wiejskich. Basen przyczyni się do spędzania czasu wolnego, przez co zmniejszy się przestępczość na terenach wiejskich i w mieście. Co więcej, większość dzieci i młodych osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi ma trudności w dostępie do edukacji. Dlatego inwestycje w infrastrukturę edukacyjną mają kluczowe znaczenie dla pogłębienia spójności społecznej i poprawy szans edukacyjnych.

Obiekt basenu jest budynkiem wolnostojącym, zlokalizowanym w sąsiedztwie istniejącej hali sportowej. Obiekt dostępny jest od strony północno-zachodniej z rejonu parkingów i obsługiwany pod względem ochrony przeciwpożarowej ciągiem pieszo jezdny, biegnącym wzdłuż zachodniej i południowej granicy działki. Teren sąsiedniego placu po byłej jednostce wojskowej pozwoli na dostęp ppoż. do obiektu. Lokalizacja basenu na terenie jednostki uzasadnia wyposażenie terenu w media: wodociąg, kanalizację, energię elektryczną, energię ciepłą.

Budowa basenu w miejscowości Biskupiec podyktowana jest potrzebami lokalnej społeczności. Teren przeznaczony pod inwestycję stanowią opustoszałe koszary wojskowe. Jest to idealne miejsce na utworzenie ośrodka sportów. Pozwoli to na rozwój nowych form rekreacji i wypoczynku oraz uatrakcyjnienie spędzania wolnego czasu.

Jakość życia mieszkańców miasta i gminy Biskupiec mierzona dostępnością do usług kulturalnych i sportowych nie jest w pełni zadowalająca. Wyraża się to zarówno w niewystarczającej liczbie tego typu placówek, jak i standardzie ich wyposażenia i świadczenia usług. Projekt zrealizuje cele wyznaczone w strategii gminy i województwa.

Przedmiot projektu położony jest na działkach o nr ewid. 43/21, 43/8, 43/13 przy ul. Alei Broni 10. Inwestorem będzie Gmina Biskupiec, ul. Niepodległości 2, 11-300 Biskupiec.

Obiekt pływalni składać się będzie z dwóch segmentów: segmentu parterowego, częściowo podpiwniczonego ze schodami wejściowymi oraz segmentu jednoprzęsłowej hali z basenem z dwukondygnacyjnym zapleczem socjalnym. Forma architektoniczna obiektu dostosowana jest do istniejącej sąsiedniej zabudowy. Całość obiektu posiada bryłę zamkniętą dwuspadowym dachem z wykończeniem w postaci blachy dachówkowej.

Powierzchnia zabudowy całego obiektu wynosi 1271,00 m²

Powierzchnia użytkowa 1544,30 m² ,

Kubatura 11075,20 m³

Obiekt krytej pływalni będzie obiektem ogólnodostępnym. Główną funkcją jest basen pływacki 25m x 12,5 m, przeznaczony do użytku ogólnego. Wybór projektu podyktowany był potrzebami lokalnej ludności, która korzystała z tego typu ośrodków oddalonych o kilkadziesiąt kilometrów. Wybrany rozmiar niecki basenu ma pozwolić na ekonomicznie i efektywne wykorzystanie zaprojektowanej powierzchni. Projekt spełnia wymogi dostępności osobom niepełnosprawnym. Zgodnie z umową Nr BMA 5/2004 z dnia 10.03.2004 r. zawartą pomiędzy Gminą Biskupiec z siedzibą w Biskupcu, ul. Niepodległości 2, a Biurem Architektoniczno - Budowlanym PRO-ARCH” 2, 43-502 Czechowice – Dziedzice, ul. Słowackiego 14A opracowany został projekt budowlany.

II.2. zespołu boisk sportowych

Boiska powstaną w miejscu zdewastowanego i zagrażającemu zdrowiu i życiu toru przeszkód - tzw. „małpiego gaju”. Wykorzystane zostanie również naturalne ukształtowanie terenu na taras widokowy z ławeczkami;

II.3. skateparku

Zdewastowany zbiornik przeciwpożarowy nadaje się do budowy tras skateparku.

II.4. hala sportowa

Obiekt hali sportowej pozostanie we władaniu Gminy i powinien być wykorzystywany do organizacji zawodów sportowych o zasięgu wojewódzkim, krajowym i międzynarodowym. Biskupiec posiada tradycje i doświadczenie w organizacji tego typu imprez.

II.5. organizacja imprez kulturalnych

Plac zgromadzeń z wyznaczonymi miejscami na scenę jest dobrym miejscem do organizacji dużych imprez kulturalnych. Istnieją dobre warunki do zabezpieczenia imprez masowych. Miasto nie dysponowało dotąd odpowiednio ogrodzonym terenem, z dobrym dojazdem i możliwością parkowania dużej ilości samochodów osobowych.

III. Rozwój funkcji usługowo-handlowej oraz wytwórczej, nieuciążliwej dla środowiska

Prywatnym inwestorom stworzono szansę utworzenia bazy noclegowej (hoteli itp.) oraz gastronomicznej (restauracje, puby itp.) poprzez adaptację budynków koszarowych, co ma niebagatelne znaczenie przy organizacji imprez sportowych i kulturalnych.

Na terenie jednostki będą funkcjonowały wkrótce 2 drukarnie, zakład produkujący zakrętki oraz zakład zajmujący się konfekcjonowaniem okuć meblowych.

Zadaptowana została część magazynów po-wojskowych, w których aktualnie funkcjonują hurtownie oraz magazyny np. mebli.

Lokale użytkowe zostaną przeznaczone na sklepy, działalność usługową itp.

Rozwój tych funkcji spowoduje napływ kapitału do miasta i ożywienie obszaru.

IV. Rozwój zabudowy towarzyszącej służącej zaspokojeniu potrzeb mieszkańców.

Planuje się budowę: garaży, parkingów, urządzeń terenowych takich jak: place zabaw dla dzieci, ścieżki rowerowe, ścieżki rekreacyjne itp.

V. Ochrona środowiska naturalnego

Na omawianym terenie zostaną zachowane istniejące tereny zielone, wkomponowane w założenia urbanistyczne. Władze miasta stawiają ogromny nacisk na zachowanie oraz pielęgnację istniejącej zieleni w tym starodrzewu. Opracowano projekt zagospodarowania terenów zielonych na obszarze jednostki. Ponieważ jest to teren ogrodzony, stanowi swoistą enklawę w mieście.

Poniżej przedstawiono koncepcję zagospodarowania terenu po byłej jednostce wojskowej:

Opis wpływu projektu na stan środowiska naturalnego

Projekt ma neutralny wpływ na środowisko naturalne. Teren po-wojskowy jest wyposażony w sieć wodno-kanalizacyjną oraz ciepłowniczą, co pozwoli na ich rewitalizację.

Istniejąca infrastruktura techniczna umożliwi prawidłowe zagospodarowanie terenów po-wojskowych. Kanalizacja sanitarna deszczowa stanowi ochronę gleby przed skażeniem szkodliwymi substancjami. Na omawianym terenie zostaną zachowane istniejące tereny zielone, wkomponowane w założenia urbanistyczne.

Promocja projektów

Promocja projektów wchodzących w skład programu rewitalizacji odbywać się będzie zgodnie z rozporządzeniem 11/59/2000/WE i "Zasadami identyfikacji wizualnej" (Komisja Europejska, Komisja Generalna ds. Rozszerzenia). W trakcie realizacji inwestycji umieszczone zostaną tablice informacyjne o wsparciu Unii Europejskiej. Projekty na bieżąco będą promowane w lokalnych mediach z uwzględnieniem faktu współfinansowania UE. Umieszczona zostanie informacja na stronie internetowej Biskupca. Po zakończeniu inwestycji wykonana zostanie, zgodnie z zasadami, tablica informująca o udziale UE w projekcie.

Uzasadnienie potrzeby uzyskania dotacji z ERDF

W rozdziale dotyczącym budżetu i finansowania, aktywność inwestycyjna Biskupca została oceniona pozytywnie. Jednakże poważnym problemem jest finansowanie wielu wydatków inwestycyjnych ze środków pozabudżetowych, poprzez zwiększanie deficytu budżetowego. W przyszłości może to doprowadzić do sytuacji, w której niemożliwym będzie dalsze finansowanie inwestycji przez miasto, jako rezultat konieczności uprzedniego spłacenia już zaciągniętych zobowiązań. Ponadto, środki przewidziane na inwestycje, mimo iż stanowią dużą część wydatków budżetowych (38,5%), są w dalszym ciągu niewystarczające na

realizację założonych przedsięwzięć. Dodatkowo, w związku z koniecznością spłaty dotychczasowo zaciągniętych zobowiązań, miasto planuje raczej ograniczać wydatki inwestycyjne w następnych latach. Dopiero po spłaceniu zaciągniętych pożyczek zakłada się zwiększenie udziału wydatków przeznaczanych na inwestycje.

Inwestycje Miasta Biskupiec w latach 2002 - 2010									
Wyszczególnienie	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Wydatki na inwestycje w tys. zł	1 600	4 555	16 246	20 500	5 000	1 500	1 070	1 000	1 000
Udział % w wydatkach	6,7 %	16,4 %	38,5 %	49,6 %	17,8 %	5,8 %	4,2 %	3,9 %	3,9 %

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Biskupcu.

Adaptacja mienia po-wojskowego wymaga ogromnych nakładów. Budowa basenu, który jest tylko jedną z wielu planowanych inwestycji na tym obszarze, to koszt niespełna 6,5 miliona złotych brutto. W przypadku odmownego rozpatrzenia wniosku, niemożliwym będzie tak szybka realizacja omawianych projektów. Samorząd Gminy potraktował kwestię rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni jako priorytetową. W przypadku braku dodatkowych pieniędzy z funduszy strukturalnych, koniecznym będzie sfinansowanie projektów ze środków własnych. Spowoduje to dalsze zadłużenie miasta z jednej strony, a także uniemożliwi inwestycje w infrastrukturę podnoszącą atrakcyjność i walory estetyczne miasta. W takiej sytuacji budowa basenu zostanie przesunięta na dalsze lata. Niemożność podjęcia tak potrzebnej inwestycji, może mieć daleko idące skutki. Tylko środki unijne mogą zagwarantować pełną realizację Programu i przyczynić się, nie tylko do zaspokojenia niezbędnych potrzeb mieszkańców, ale także do szybszego rozwoju gospodarczego miasta i powiatu.

Planowane oddziaływanie

Długofalowe oddziaływanie Programu leży w zakresie tzw. „miękkich” rezultatów, to znaczy takich, które w obecnej chwili nie mogą być jeszcze ściśle wyrażone liczbowo. Istnieje jednakże możliwość wskazania i uzasadnienia wystąpienia tego oddziaływania w sposób jakościowy. W miarę upływu czasu będzie możliwe zbieranie danych i przekształcanie analizy jakościowej w ilościową. Zatem oddziaływanie Programu dotyczyć będzie następujących zagadnień:

I. Oddziaływanie krótkoterminowe, w horyzoncie czasowym do 5 lat.

- Zwiększenie zainteresowania turystów spędzaniem urlopu w Biskupcu.
- Zmniejszenie zagrożenia młodzieży patologiami społecznymi poprzez zapewnienie im dostępu do atrakcji sportowych.
- Zwiększenie atrakcyjności miasta, co przy odpowiedniej promocji, spowoduje większy napływ turystów, a co za tym idzie większe dochody z tego źródła.
- Stworzenie młodym małżeństw Biskupca możliwości nabycia lokali mieszkalnych, co przyczyni się do ich lepszego samopoczucia oraz zwiększy ich poczucie bezpieczeństwa.
- Zwiększenie liczby zatrudnionych w sektorze prywatnym – głównie w usługach.

II. Oddziaływanie długoterminowe, w horyzoncie czasowym do 15 lat.

1. Zwiększenie zdrowotności społeczności lokalnej dzięki możliwości całorocznego uprawiania sportu w kompleksie sportowo-rekreacyjnym.
2. Zwiększenie ogólnego dobrobytu mieszkańców Biskupca.

Negatywny wpływ nie-zrewitalizowania obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu

Wpływ nie-zrewitalizowanych obiektów na infrastrukturę techniczną i uzbrojenie terenu

Obszar jednostki wojskowej podłączony jest do infrastruktury komunalnej miasta: elektrycznej, wodnej i kanalizacyjnej. Po opuszczeniu jednostki przez wojsko w czerwcu 2000 roku, nie dokonywano żadnych napraw ani dodatkowych inwestycji na tym obszarze. Znajdująca się na jej terenie infrastruktura nie jest użytkowana i ulega niszczeniu, co w przypadku późniejszych inwestycji, podnosi ich koszty. Z tego powodu uzasadnionym wydaje się postulat jak najszybszego jej zagospodarowania.

Wpływ nie-zrewitalizowanych obiektów wojskowych na gospodarkę i rynek pracy.

Bezsprzeczny był wpływ jednostki wojskowej na lokalny rynek pracy oraz placówek handlowo-usługowych. Koncentracja w jednym miejscu dużej liczby konsumentów przez dłuższy czas przyczyniła się do rozwoju lokalnych firm zapewniając im zbyt na oferowane przez nie produkty. Początkowo wojsko zaopatrywało się w rozmaite produkty potrzebne do funkcjonowania jednostki na własną rękę. Potem jednak w miarę rozluźniania się sytuacji polityczno-gospodarczej, ze względów finansowych, wojsko zaczęło zaopatrywać się na rynku lokalnym.

Jednostka wojskowa w Biskupcy zatrudniała ok. 80 pracowników cywilnych, będąc tym samym głównym pracodawcą z terenu miasta. Po likwidacji jednostki, większość byłych pracowników jednostki musiało szukać nowego miejsca zatrudnienia, część przeszła na wcześniejszą emeryturę. Podobne decyzje musieli podjąć oficerowie zawodowi. Część z nich, posiadając wykształcenie inżynierskie, mogło znaleźć zatrudnienie w firmach z branży technicznej. Likwidacja jednostki wojskowej miała duże znaczenie dla rynku pracy i gospodarki Biskupca. Pośrednio przyczyniła się do redukcji zatrudnienia oraz zmniejszenia

rentowności w prywatnych firmach handlowo-usługowych, utrzymujących się z funkcjonowania jednostki.

Plany związane z zagospodarowaniem przestrzennym obszaru po-wojskowego w Biskupcu stwarzają liczne perspektywy poprawy sytuacji na rynku pracy oraz ogólnej sytuacji gospodarczej miasta. Po pierwsze planowane inwestycje stworzą miejsca pracy już w trakcie ich realizacji. Po drugie miasto sprzedając część atrakcyjnych, bo położonych w centrum miasta oraz blisko jeziora, budynków uzyska dodatkowe środki. Zwiększenie atrakcyjności Biskupca, dzięki planowanym inwestycjom, stworzy nie tylko dodatkowe miejsca pracy w samych obiektach, ale również w licznych firmach handlowo-usługowych bezpośrednio związanych z działalnością placówek powstałych na terenie jednostki wojskowej.

Istotnym zagrożeniem wynikającym z planowanych inwestycji, jest konieczność zaciągnięcia przez władze miasta kredytu, na częściowe chociażby sfinansowanie projektu. W przypadku nie uzyskania dofinansowania z funduszy strukturalnych UE, budżet miasta będzie przez następnych kilka lat obciążony spłatami zaciągniętych zobowiązań, co z kolei uniemożliwi lub w dużym stopniu ograniczy dalsze inwestycje. W konsekwencji, sytuacja gospodarcza Biskupca ulegnie pogorszeniu.

Osobną kwestią jest oszacowanie utraconych korzyści wynikających z nie zrealizowania planowanych inwestycji. Budowa obiektów takich jak: zespół boisk sportowych, basen, skatepark, - bez wątpienia zwiększą atrakcyjność Biskupca w regionie i przyczynią się do poprawy kondycji finansowej firm zajmujących się obsługą turystów, a pośrednio i finansów miasta. Zaniechanie budowy wspomnianych obiektów remontów i adaptacji budynków na lokale mieszkalne, zmniejszy atrakcyjność Biskupca. Podsumowując, planowane zagospodarowanie obszaru po-wojskowego, poprzez budowę ośrodka rekreacyjno-sportowego i mieszkań komunalnych oraz sprzedaży części obiektów, przyczyni się w sposób istotny do poprawy sytuacji, nie tylko na rynku pracy, ale także sytuacji gospodarczej powiatu jako całości.

Wpływ nie-zrewitalizowanych obiektów wojskowych na stan środowiska naturalnego

Ze względu na charakter obiektów wojskowych, na które składały się głównie koszary i obiekty towarzyszące (magazyny, kuchnie, pralnie, itp.), nie ma tam niebezpiecznych dla środowiska naturalnego pozostałości, takich jak: ropopochodne, złom, niewypały czy zdegradowana gleba.

Jedynym zagrożeniem dla środowiska naturalnego jest obawa, iż w przypadku dalszego niewykorzystywania jednostki, istnieje możliwość uszkodzenia infrastruktury komunalnej (w szczególności kanalizacji), co w efekcie może doprowadzić do wystąpienia niekorzystnych zjawisk takich jak przecieki do gleby i wód podskórnych nieczystości z sieci kanalizacyjnej.

VII. Plan finansowy realizacji rewitalizacji na lata 2004 – 2006 (obligatoryjnie i na lata następne (fakultatywnie))

Finanse miasta

W tabeli poniżej przedstawiono budżet miasta Biskupca za rok 2003, zaznaczając plan oraz wykonanie, a także plan za rok 2004.

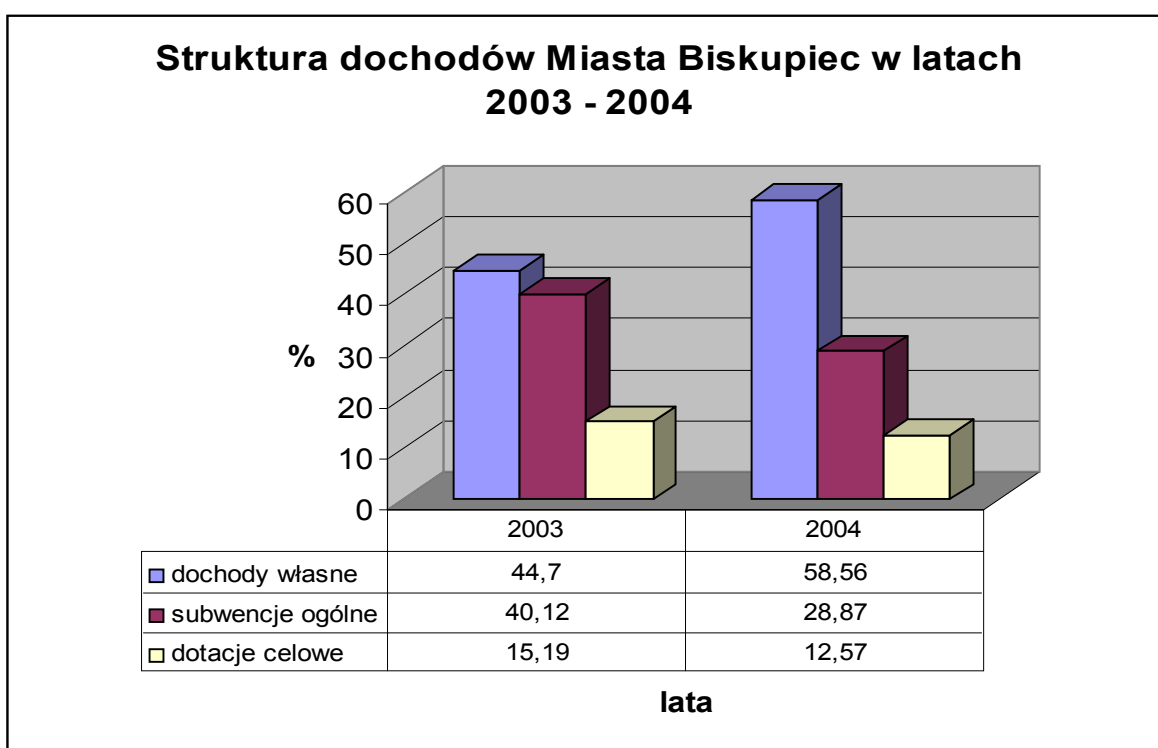
Budżet Miasta Biskupiec w latach 2003 - 2004			
Lata	2003		2004
	plan	wykonanie	plan
DOCHODY	25 627 958	25 305 009	37 248 551
Dochody własne	11 599 481	11 310 578	21 814 188
Subwencje ogólne	10 151 157	10 151 157	10 753 624
Dotacje celowe	3877320	3 843 274	4 680 739
WYDATKI	29 202 245	27 713 043	42 150 017
Rolnictwo i łowiectwo	811 857	492 646	6 985 118
Leśnictwo	0	0	0
Transport i łączność	730 025	617 439	5 331 408
Turystyka	59 210	58 880	10 000
Gospodarka mieszkaniowa	1 383 320	1 084 737	987 075
Działalność usługowa	171 500	96 544	510 000
Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	58 652	58 244	43 087
Administracja Publiczna	2 669 033	2557384	2 973 742
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	132 530	118 110	171 575
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej	0	0	0
Obsługa długu publicznego	80 000	76515	452 000
Różne rozliczenia	0	0	3 350
Oświata i wychowanie	11 636 738	11 394 934	12 200 497
Ochrona zdrowia	303 500	294 875	371 845
Pomoc społeczna	4 779 346	4757622	6 338 041
Edukacyjna opieka wychowawcza	2 272 956	2 148 953	726 009
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 102 044	3 020 205	1 393 000

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	808 864	746 491	882 190
Kultura fizyczna i sport	202 670	189 464	2 771 080

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Biskupcu.

W celu zobrazowania struktury budżetu dokonano analizy pionowej, która pokazuje procentowy udział poszczególnych składników w całości dochodów. Wynik analizy struktury dochodów poniżej:

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Biskupcu.

Struktura pionowa dochodów budżetowych wykazała przewagę dochodów własnych (44,7%) w ubiegłym roku. Ponadto, planuje się dalszy duży wzrost tego składnika w całości dochodów miasta. Wynika to m.in. z nowej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z 13 listopada 2003 roku, która zmieniła zasady finansowania. Jej celem jest dalsza decentralizacja zadań i środków publicznych, a co za tym idzie zwiększenie dochodów własnych gmin, w ogólnych środkach finansowych budżetów. Za podstawę wzrostu, do 59%, dochodów własnych przyjęto, przede wszystkim, zwiększone udziały w podatkach

dochodowych, od osób fizycznych (PIT) i od osób prawnych (CIT) oraz środki pozyskane na inwestycje.

Z kolei spadek udziału subwencji ogólnych w całości dochodów budżetowych wynika z faktu, iż od bieżącego roku, samorządy otrzymają jedynie subwencję ogólną składającą się z części: wyrównawczej, równoważącej i oświatowej. Ponadto, w 2004 roku niewielkiej zmianie ulegnie udział dotacji celowych w całości budżetu, co wynika z przekazania gminom do realizacji, nowych zadań oraz ich finansowania z własnych dochodów. Chodzi o dotychczas dotowane z budżetu państwa dodatki mieszkaniowe, oświetlenie dróg, zakładowy fundusz świadczeń socjalnych nauczycieli emerytów.

Z punktu widzenia określenia możliwości rozwoju, nie mniej istotna jest analiza strony wydatków budżetowych. W dalszym ciągu największą część budżetu pochłaniać będą oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza (31%). Zmienił się natomiast udział wydatków na rolnictwo i łowiectwo (wzrost z 1,78% na 16,57%), transport i łączność (wzrost z 2,23% na 12,65%) oraz kulturę fizyczną i sport (wzrost z 0,68% do 6,57%). Wynika to z prowadzonych i planowanych inwestycji.

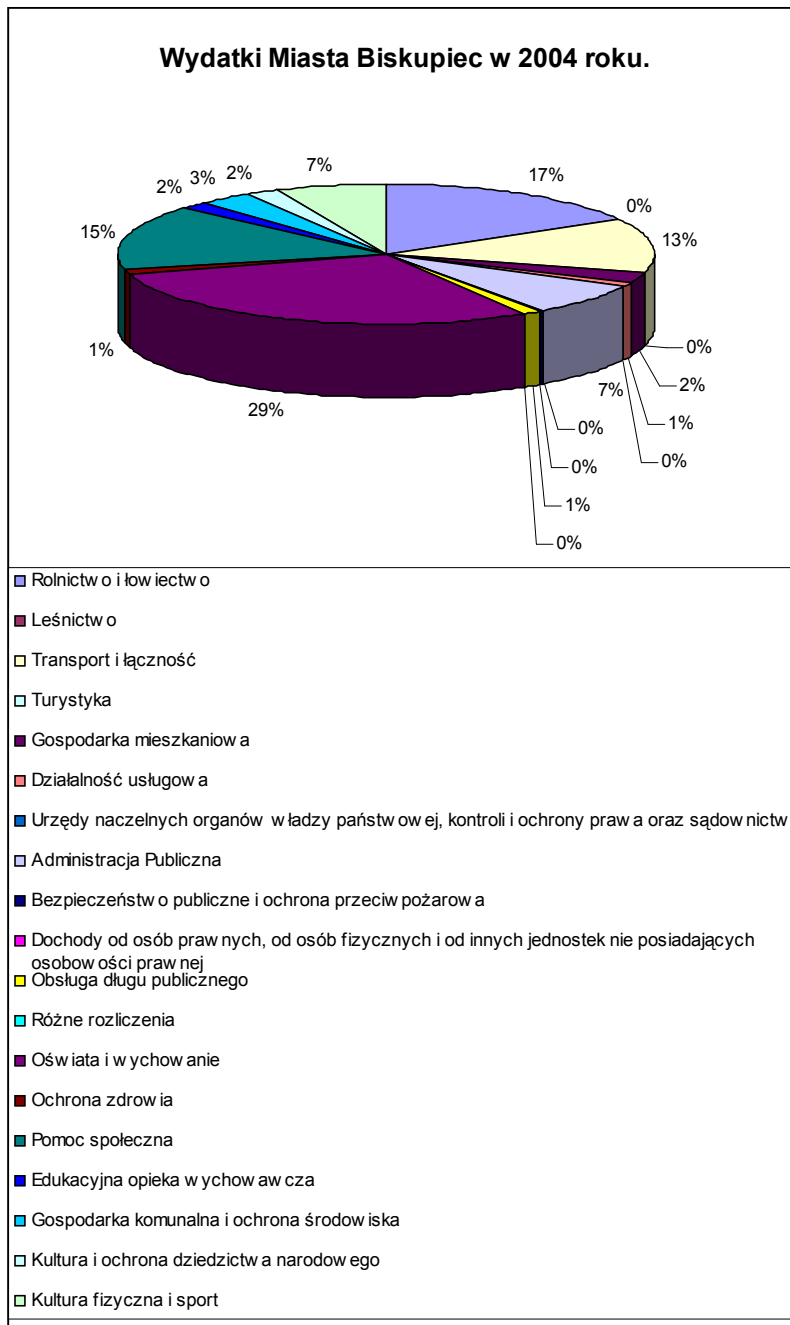
Dodatkowo, zmiany w strukturze wydatków, przynajmniej w niektórych dziedzinach, uzależnione są od subwencji i dotacji celowych z budżetu państwa oraz od wymogów ustawowych.

Struktura dochodów i wydatków w budżecie Biskupca.			
Lata	2003		2004
	plan	wykonanie	plan
DOCHODY	100,00	100,00	100,00
Dochody własne	45,26	44,70	58,56
Subwencje ogólne	39,61	40,12	28,87
Dotacje celowe	15,13	15,19	12,57
WYDATKI	100,00	100,00	100,00
Rolnictwo i łowiectwo	2,78	1,78	16,57
Leśnictwo	0,00	0,00	0,00
Transport i łączność	2,50	2,23	12,65
Turystyka	0,20	0,21	0,02
Gospodarka mieszkaniowa	4,74	3,91	2,34
Działalność usługowa	0,59	0,35	1,21
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,20	0,21	0,10
Administracja Publiczna	9,14	9,23	7,06
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,45	0,43	0,41
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej	0,00	0,00	0,00
Obsługa długu publicznego	0,27	0,28	1,07
Różne rozliczenia	0,00	0,00	0,01
Oświata i wychowanie	39,85	41,12	28,95
Ochrona zdrowia	1,04	1,06	0,88
Pomoc społeczna	16,37	17,17	15,04
Edukacyjna opieka wychowawcza	7,78	7,75	1,72
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	10,62	10,90	3,30
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,77	2,69	2,09
Kultura fizyczna i sport	0,69	0,68	6,57

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Biskupcu.

Struktura wydatków planowanych na 2004 rok odbiega od struktury wydatków realizowanych w poprzednim roku. Wpływ na zmianę struktury mają wydatki inwestycyjne dotyczące: rolnictwa – wodociągi, kanalizacje obszarów wiejskich; transportu i łączności – modernizacja dróg; kultury fizycznej i sportu – budowa basenu.

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Biskupcu.

Największy udział w strukturze mają nadal wydatki na oświatę i wychowanie, które stanowią 28,96% budżetu (z edukacyjną opieką wychowawczą – 30,68%). W dalszej kolejności są stosunkowo duże wydatki na rolnictwo i łowiectwo. Znaczny udział wydatków na pomoc

społeczną (15,04%) uwarunkowany jest złą sytuacją materialną mieszkańców gminy spowodowana przede wszystkim brakiem pracy. Stosunkowo niski jest poziom wydatków administracyjnych (7,06%).

Podstawowym wskaźnikiem kondycji finansowej miasta są dochody budżetowe w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W poniższej tabeli przedstawiono dochody Biskupca za rok 2002 w przeliczeniu na mieszkańca w porównaniu z budżetami innych miast (gmin) z województwa warmińsko-mazurskiego o zbliżonym zaludnieniu. Wynika z niej, iż dochody Biskupca lokują się na przeciętnym poziomie:

Gmina/miasto	Liczba mieszkańców	Dochód na mieszkańca w zł
Giżycko	29 856	1580
Węgorzewo	17 243	1401
Mragowo	22 812	1343
Pasłęk	19 183	1336
Bartoszyce	25 752	1314
Biskupiec	19129	1306
Braniewo	18 329	1282
Działdowo	20 873	1261
Nidzica	21 638	1253
Szczytno	26 346	1222

Źródło: GUS, Rocznik Statystyczny Województwa Warmińsko -Mazurskiego 2003, Bank Danych Regionalnych

Inwestycje, dług i wydatki publiczne.

Analiza wydatków miasta Biskupca wskazuje na znaczącą i rosnącą rolę zadań inwestycyjnych w strukturze wydatków budżetowych. Szczególnie istotnym momentem stał się prawie dziesięcioprocentowy wzrost środków finansowych przeznaczanych na inwestycje w roku 2003, w znacznej mierze finansowanych deficytem budżetowym.

INWESTYCJE W BUDŻECIE BISKUPCA w latach 2000 – 2002,					
Rok	Inwestycje w tys. zł	Udział w wydatkach ogółem	Deficyt/ Nadwyżka w tys. zł	Udział w przychodach ogółem	% inwestycji finansowanych deficytem
2002	1 600	6,66 %	2 111	8,08 %	0 %
2003	4 555	16,44 %	- 2 408	- 8,43 %	- 52,86 %
2004	16 246	38,54 %	- 4 901	- 11,49 %	- 30,17 %

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Biskupcu.

Powyższa analiza wskazuje na zwiększające się zainteresowanie władz miasta planami inwestycyjnymi. Świadczy o tym rosnący udział wydatków inwestycyjnych osiągający punkt kulminacyjny w 2005 roku. W porównaniu z rokiem obiegłym postanowiono sfinansować większość inwestycji ze środków pozyskanych. Wynika to z możliwości wykorzystania funduszy Unii Europejskiej.

W 2002 roku budżet zamknął się nadwyżką, w 2003 natomiast deficytem. W 2004 roku planowany jest również deficyt. Należy podkreślić, że finansowanie inwestycji deficytem (w roku 2003 w 52,86%), czyli zobowiązaniami, powoduje konieczność ich spłaty w następnych latach. Taki sposób opłacania inwestycji jest w pewnej mierze uzasadnione gdy dofinansowanie zadań inwestycyjnych ze źródeł zewnętrznych wymaga od jednostek samorządu lokalnego udziału własnego w ich realizacji. Powoduje to jednak konieczność uwzględnienia tego w przyszłych wydatkach budżetowych.

Rosnące wydatki inwestycyjne w 2004 roku można tłumaczyć także faktem rozpoczęcia realizacji wieloletniego planu inwestycyjnego na lata 2004-2006. Planuje się inwestycje w rozwój infrastruktury (modernizację dróg, budowę wodociągów i kanalizacji), ale także budowę nowych obiektów: amfiteatru, basenu.

Symulacja długookresowej sytuacji finansowej miasta (stan na koniec marca 2004r.)										
Lp.	Wyszczególnienie	Przewidywany stan na koniec roku								
		2002 (w tys. zł)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
I	Dochody ogółem	26 135	25 305 009	29 056 494	41 300 000	28 075 000	25 750 000	25 470 000	25 900 000	25 970 000
A	Dochody własne w tym:	12 019	11 188 347	16 121 821	27 200 000	13 825 000	11 400 000	10 970 000	11 300 000	11 270 000
1	z podatków	4815	4 539 737	4 698 000	5 000 000	5 000 000	5 200 000	5 300 000	5 400 000	5 500 000
2	z majątku gminy	3276	1 147 820	1 408 000	1 000 000	875 000	1 500 000	1 200 000	1 200 000	1 100 000
3	z udziału w podatkach stanowiących dochód państwa	3478	2 693 738	3 480 000	3 700 000	3 900 000	4 000 000	4 100 000	4 200 000	4 300 000
B	Subwencja	9950	10 151 157	10 647 703	10 700 000	10 800 000	10 850 000	10 950 000	11 000 000	11 050 000
C	Dotacja celowa na zadania z zakresu administracji rządowej	3285	2 796 843	1 809 329	3 200 000	3 250 000	3 300 000	3 350 000	3 400 000	3 450 000
D	Dotacje celowe na zadania własne	881	1 168 662	477 641	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
II	Wydatki ogółem	24024	27 713 043	33 957 960	43 000 000	27 500 000	24 300 000	23 670 000	23 500 000	23 520 000
A	Wydatki bieżące	22425	23 157 912	22 613 849	22 500 000	22 500 000	22 800 000	22 600 000	22 500 000	22 520 000
B	Wydatki inwestycyjne	1600	4 555 131	11 344 111	20 500 000	5 000 000	1 500 000	1 070 000	1 000 000	1 000 000
III	Spląty pożyczek i kredytów	1056	360 000	1 123 000	1 901 000	3 033 287	1 804 000	2 096 000	2 613 000	2 579 000
A	Splata zaciągniętych pożyczek /kredytów w tym:	1616	360 000	680 000	1 050 000	1 917 287	0	0	0	0
1	Splata rat pożyczek/kredytów	1558	290 000	500 000	900 000	1 874 287	0	0	0	0
2	odsetki	58	70 000	180 000	150 000	43 000	0	0	0	0
B	Splata planowanej pożyczek/kredytów	0	0	70 000	400 000	390 000	1 245 000	1 310 000	1 550 000	0
1	splata rat pożyczki/kredytu	0	0	0	200 000	200 000	1 100 000	1 200 000	1 500 000	0
2	odsetki	0	0	70 000	200 000	190 000	145 000	110 000	50 000	0
C	Wartość udzielanych pożyczek	0	0	373 000	421 000	366 000	69 000	66 000	63 000	59 000
D	Wykup papierów wartościowych o dyskonto	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IV	Wynik (I-II)	2111	-2 408 034	-4 901 466	-1 700 000	575 000	1 450 000	1 800 000	2 400 000	2 450 000
V	Planowana łączna kwota długu	454	3 334 431	7 074 287	8 774 287	8 200 000	6 750 000	4 950 000	2 550 000	100 000

Źródło: opracowano na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Biskupcu.

Jak wynika z powyższej tabeli planowane zadłużenie miasta ulegnie zwiększeniu w tym roku i będzie stanowić 24,35% dochodów budżetu gminy a 20,83% wydatków budżetu gminy. Planowana spłata długu będzie odbywać się kosztem inwestycji, które od 2007 roku stanowić będą około 6% w porównaniu z ok. 38,5% w roku bieżącym.

Podsumowanie

Analiza budżetu Gminy Biskupiec prowadzi do sformułowania, kilku istotnych dla opracowania Programu rewitalizacji, wniosków:

- Planowany wzrost środków własnych i pozyskanie środków znalazł natychmiastowe odzwierciedlenie w dążeniu do powiększenia wydatków inwestycyjnych.
- Niekorzystnym jest zbyt znaczące finansowanie inwestycji ze środków pozabudżetowych, co przyczynia się do coraz większego zadłużenia miasta. Może to spowodować ograniczenie tego typu wydatków w latach następnych ze względu na planowane spłacanie zaciągniętych pożyczek.

Korzystny jest rosnący udział wydatków na nowe obiekty (basen, amfiteatr) oraz na infrastrukturę (wodociągi, kanalizację), ze względu na jej inwestycyjny, ale także społeczny charakter.

Analiza SWOT

Poniższa analiza została przygotowana z naciskiem na sferę gospodarczą,

CZynniki Wewnętrzne

CZynniki Zewnętrzne

Mocne strony	Szanse
<ul style="list-style-type: none">⇒ Atrakcyjne przyrodniczo i kulturowo tereny miasta i czyste środowisko⇒ Korzystne warunki środowiska naturalnego sprzyjające rozwojowi usług turystycznych,⇒ Korzystne położenie w pobliżu skrzyżowania ważnych szlaków komunikacyjnych drogowych i kolejowych⇒ Istniejący potencjał produkcyjny do zagospodarowania (wolne tereny i obiekty)	<ul style="list-style-type: none">⇒ Walory środowiskowe (rozwój turystyki)⇒ Napływ kapitału w związku z akcesją do UE⇒ Perspektywy szerszej współpracy z państwami Europy w wyniku przystąpienia do UE⇒ Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości (nowe instrumenty wsparcia rozwoju przedsiębiorczości, szkolenia, promocja firm, większy dostęp do informacji)⇒ Ożywienie działalności instytucji, organizacji i stowarzyszeń obsługujących przedsiębiorców⇒ Zmiana polityki fiskalnej państwa, obniżenie podatków⇒ Lepsza współpraca w ramach powiatu, z gminami i organizacjami wspierającymi przedsiębiorczość
Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">⇒ Małe zainteresowanie ze strony inwestorów zewnętrznych uruchamianiem działalności gospodarczej na terenie miasta⇒ Niski poziom wykształcenia bezrobotnych⇒ Niski stan świadomości przedsiębiorców w zakresie możliwości uzyskania pomocy przy prowadzeniu działalności gospodarczej⇒ Brak szerokiego lokalnego rynku zbytu⇒ Spadek liczby mieszkańców	<ul style="list-style-type: none">⇒ Przejściowość związana z akcesją do UE⇒ Pogarszanie się stanu infrastruktury drogowej⇒ Utrzymywanie się spadku dochodów własnych gmin ograniczającego możliwości inwestowania⇒ Ogólnie niekorzystna koniunktura gospodarcza⇒ Zwiększenie się konkurencyjności rynku w związku z integracją europejską⇒ Wzrost podaży pracy w ciągu najbliższych kilku lat spowodowany przepływem osób z grupy przedprodukcyjnej do produkcyjnej

VIII. System wdrażania programu

Za nadzór nad prawidłową realizacją poszczególnych działań projektu odpowiedzialna będzie jednostka koordynująca powołana w Urzędzie Miejskim. Do niej należeć będzie kontrola prawidłowości prac bieżących związanych z wdrażaniem projektu, a w szczególności weryfikacja:

- terminów realizacji etapów projektu,
- strony finansowej projektu,
- efektywności działań.

Zadania tej jednostki dotyczyć będą wykonywania działań organizacyjnych takich jak np. ogłaszanie przetargów, prowadzenie negocjacji i inne działania związane z realizacją poszczególnych komponentów projektu.

Powołana w Urzędzie Miejskim jednostka odpowiedzialna będzie za wypełnianie zamieszczonej w następnym rozdziale karty realizacji projektu i jako najbardziej kompetentna za propozycje zmian w nim.

IX. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej

Monitoring i ocena „Programu rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu” polegać będzie na dokonywaniu okresowej oceny stopnia realizacji działań zapisanych w dokumencie strategicznym i wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się uwarunkowaniami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy miasta. Do monitoringu i oceny (ewaluacji) Programu rewitalizacji zobowiązuje się Urząd Miejski w Biskupcu. Do zadań z tym związanych wyznaczone zostaną jednostki koordynujące wyszczególnione w każdym z zapisanych projektów.

Dzięki wprowadzeniu systemu monitoringu i ewaluacji zostanie rozwiązany problem dezaktualizacji założeń programu wynikających ze zmieniających się warunków funkcjonowania samorządu, prawodawstwa i innych czynników mogących deformować zasadność podejmowanych w ramach Programu rewitalizacji działań.

Prócz modyfikacji działań strategicznych w trakcie ich realizacji istnieje możliwość tworzenia dodatkowych kart projektów, które będą wpisywać się w wyznaczone cele pośrednie. W ten sposób Program może się rozbudowywać wraz z rozwojem gospodarczym i społecznym miasta. Samorząd pozostaje jedynie zobowiązany do zatwierdzenia drogą uchwały zmian w zapisach Programu.

System monitorowania „Programu rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu”

Monitoring, czyli śledzenie realizacji programu odbywać się będzie na poziomie oceny realizacji poszczególnych działań strategicznych.

- Każdy projekt realizowany w ramach Programu rewitalizacji posiadać będzie kartę oceny realizacji. Karta oceny powinna zawierać planowane efekty realizacji w postaci wskaźników ilościowych takich jak: czas realizacji, liczba osób korzystających, planowane efekty inwestycyjne itp. Jednocześnie jednostka koordynująca odpowiedzialna

za realizację działania strategicznego powinna opracować na własny użytek terminy zbierania informacji niezbędnych do wypełniania karty realizacji.

- Bieżąca ocena powinna pozwolić na natychmiastowe dostosowywanie działań lub ich elementów do zmieniających się warunków zewnętrznych (zmiana partnerów, inne źródła finansowania, zmiana zadań).
- Odpowiedzialność za prowadzenie procedury monitoringu spoczywa na jednostkach koordynujących odpowiednie działania strategiczne oraz jednostce monitorującej powołanej w Urzędzie Miejskim.
- Jednostki koordynujące są odpowiedzialne za przygotowywanie kart realizacji projektu.
- Jednostka koordynująca będzie przedstawiać Radzie miejskiej w Biskupcu stopień rozbieżności pomiędzy efektami zaplanowanymi a osiągniętymi.
- Bieżąca ocena realizacji dokonywana będzie w okresie półrocznym.

Przykładowa karta oceny realizacji projektu:

Priorytet Programu rewitalizacji:	
Nazwa projektu:	
Podejmowane działania w celu realizacji projektu/programu:	
Efekty (mierniki osiągnięcia zakładanego priorytetu):	
Stopień rozbieżności pomiędzy efektami zakładanymi a	

osiągnięty:	
Napotkane problemy w trakcie realizacji zadania:	
Proponowana modyfikacja zadania:	
Dalsze finansowanie:	

IX. Sposoby oceny „Programu rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu”

Ocena Programu rewitalizacji powinna polegać na badaniu przyczyn rozbieżności między zaplanowanymi efektami, a rzeczywistymi (na podstawie kart oceny realizacji), z jednoczesnym płynnym wprowadzaniem tych zmian, które mają na celu dostosowanie Programu (i działań zawartych w Programie) do określonych wymagań (zmieniających się potrzeb i warunków).

Oceny dokonywać się będzie poprzez:

- Analizę poszczególnych kart ocen realizacji działań strategicznych i bieżące reagowanie na zmieniające się warunki. Dokonywać będzie tego jednostka koordynująca wraz z odpowiednimi komisjami Rady.
- Okresowy przegląd realizacji działań na sesjach Rady (2 razy do roku).
- Uwzględnienie zmiany warunków zewnętrznych i potrzeb rozwojowych miasta.
- Sesje dotyczące przeglądu realizacji działań i zmian w projektach powinny odbywać się przed sesjami dotyczącymi projektowania budżetu.

Public relations „Programu rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu”

Realizacja zadań zawartych w Programie wymaga akceptacji społecznej. Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że również skuteczność działań zapisanych w tym dokumencie zależy w dużym stopniu od reakcji społeczności lokalnej na proponowane działania.

W związku z tym public relations „Programu rewitalizacji obszaru po-wojskowego przy Alei Broni w Biskupcu” powinien w przystępny sposób prezentować:

- przyczyny podjęcia działań,

- spodziewane rezultaty,
- zalety wybranych wariantów działania.

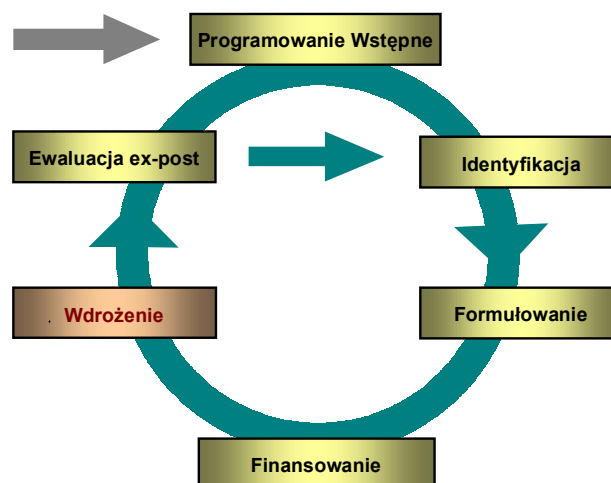
Należy zaznaczyć, że public relations to nie są jedynie kontakty z prasą i mediami. Istotną częścią działań jest również sposób wdrażania projektów, spotkania z grupami, których dane projekty dotyczą oraz minimalizacja ewentualnych negatywnych efektów planowanych działań.

W rezultacie działań public relations, powinno się uzyskać wzrost publicznego zainteresowania realizacją działań, ustanowienie i utrzymanie wzajemnego zrozumienia między instytucją wdrażającą działanie, a odbiorcami Programu, polepszenie społecznego stosunku do działań, a także ukształtowanie mechanizmów poparcia społecznego dla Programu.

Ogólne informacje o ewaluacji

Definicja ewaluacji i jej miejsce w cyklu zarządzania projektem

Ewaluacja jest integralnym elementem tzw. *Cyklu Zarządzania Projektami / Programem – CZP*. Pod pojęciem „projekt” należy rozumieć pojedynczą inwestycję. Poniższy schemat obrazuje fazy Zarządzania Programem.

Cykl Zarządzania Programem

I tak, do cyklu należy:

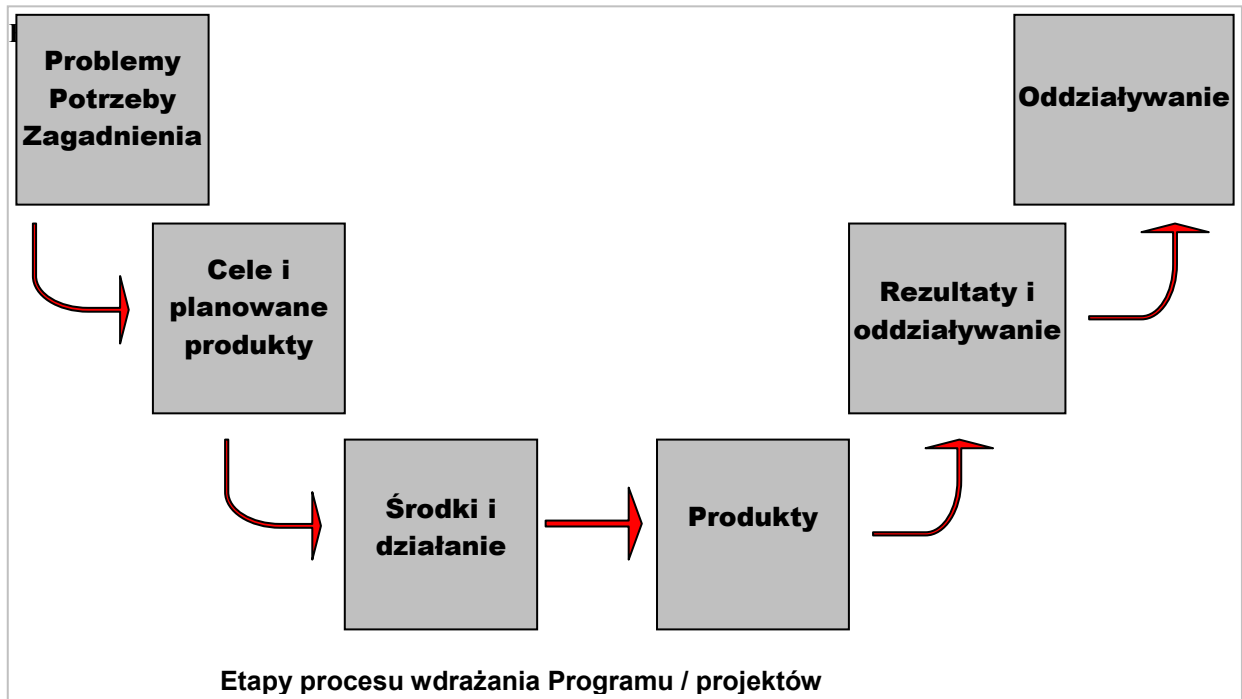
- Programowanie Wstępne (określenie potrzeb, ustalenie ogólnych wytycznych i zasad współpracy)
- Identyfikacja (analiza problemów, potrzeb, korzyści; pomysłów na działalność)
- Formułowanie (przygotowanie szczegółowego planu wdrażania i prezentacja projektów do finansowania)
- Finansowanie (zawarcie formalnej umowy uruchomienia finansowania)
- Wdrożenie (użycie uzgodnionych zasobów dla osiągnięcia celu projektów/programu)
- Ewaluacja ex-post („obiektywna ocena zakończonego projektu/programu”)

Zgodnie z zaleceniami zawartymi w publikacji Komisji Europejskiej (Evaluation Design and Management T1, Means Collection: Evaluating Socio-economic Programmes, Luxembourg, 1999) organizacje działające w sektorze publicznym są zobligowane do poddawania swoich działań ocenie.

Ma to na celu:

- sprawdzenie skuteczności działań,
- promowanie osiągniętych sukcesów,
- zapobieganie porażkom,
- informowanie obywateli o wykorzystaniu środków publicznych.

Ocena Programu podejmowana wyłącznie po zakończeniu (ex-post), jak to przyjęto w schemacie CZP, dla działań skomplikowanych i rozciągniętych w czasie, jest na ogół niewystarczająca. Dlatego też, ewaluację przeprowadza się również przed i w trakcie implementacji Programu. Ocenie należy poddać wzajemne relacje kolejnych etapów procesu projektowania, wdrażania projektów/programu. Kolejność ich występowania została pokazana na poniższym diagramie.

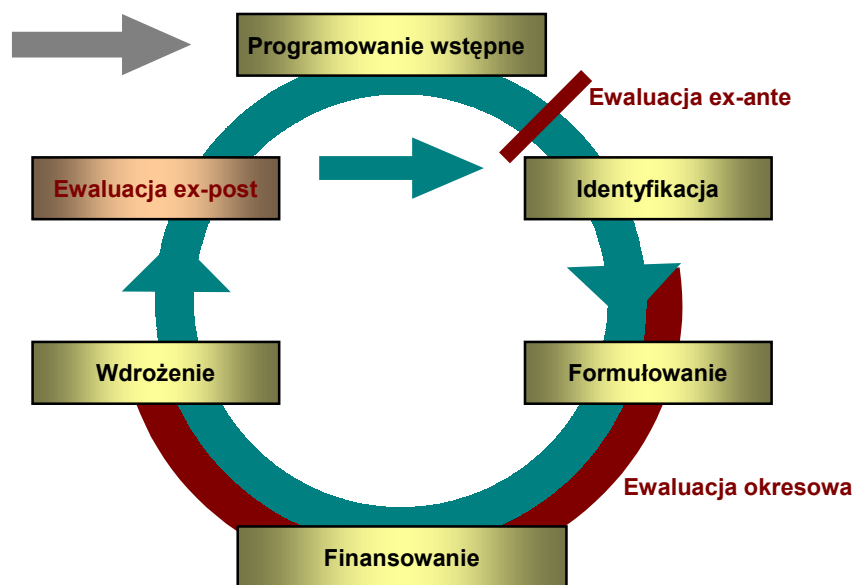
Przez środki należy rozumieć przede wszystkim środki finansowe przeznaczone na realizację Programu. Zaangażowanie tych środków przekłada się na dostarczenie produktów, czyli rzeczy materialnych lub niematerialnych, które zostały zamówione przez beneficjenta. Dostarczenie tych produktów powoduje powstanie u beneficjentów natychmiastowych korzyści, które noszą nazwę rezultatów (np. w postaci zwiększenia wiedzy uczestników szkoleń). W jakiś czas po dostarczeniu produktów może pojawić się oddziaływanie, czyli korzyści dla beneficjenta, które nie wystąpiły w momencie dostarczenia mu produktu.

Zgodnie z zasadami przedstawionymi przez Komisję Europejską w „Przewodniku do zarządzania projektem” (Manual on the Project Cycle Management) ewaluacja może służyć do:

- rozpoznawania potrzeb, określania możliwych rozwiązań i oszacowania spodziewanych efektów wdrożenia projektów i programu (**ewaluacja ex-ante**)
- kontrolowania procesu wdrażania projektów i programu w celu umożliwienia w razie potrzeby jego korekty lub reorientacji (**ewaluacja okresowa**)
- sprawdzenia czy osiągnięte efekty są zgodne z oczekiwanymi (wspomniana **ewaluacja ex-post**).

Ewaluację ex-ante podejmuje się na etapie przygotowywania Programu / projektów, ewaluację okresową – w trakcie jego trwania, a ewaluację ex-post po zakończeniu Programu / projektów. Ewaluację ex-post podejmuje się w ściśle określonych okresach, wyznaczonym wcześniej na etapie formułowania, w których spodziewamy się wystąpienia lub trwania efektów długofalowych. Rodzaje ewaluacji w odniesieniu do cyklu zarządzania projektami przedstawiono poniżej.

Ewaluacja w cyklu życia projektu

Ewaluacja ex-ante, w początkowej fazie cyklu programowania, przed wdrożeniem programu pomaga w stwierdzeniu, czy finalna wersja stworzonego programu jest

odpowiednia i spójna z potrzebami odbiorcy. Ewaluacja ta skupia się przede wszystkim na analizie mocnych i słabych stron oraz potencjału obszaru, regionu i sektora objętego programem. Daje to możliwość wczesnego osądu, czy problemy rozwoju zostały właściwie zdiagnozowane, czy program oraz zaproponowane cele są odpowiednie, czy nie ma niespójności pomiędzy realizowaną polityką a założeniami, i w końcu – czy realnie określono oczekiwany wpływ implementacji programu.

Ewaluacja okresowa dokonywana jest na podstawie danych z procesu monitorowania i służy do sprawdzenia prawidłowości procesu realizacji projektów i programu, a w uzasadnionych przypadkach do wprowadzania poprawek w celu osiągnięcia założonych celów. Jej zadaniem jest obiektywna ocena pierwszych osiągnięć programu oraz rezultatów podejmowanych działań. Jednym z elementów oceny okresowej jest sprawdzenie poprawności zarządzania finansami projektów i programu oraz sposobu nadzorowania. Wyniki oceny okresowej pokazują, w jakim stopniu pierwotne założenia są realizowane. Przez porównanie z sytuacją przed wdrożeniem projektów i programu, ocena okresowa, jeśli jest to możliwe pokazuje wywołane, pierwsze zmiany ekonomiczne oraz społeczne, a także pozwala stwierdzić czy są one adekwatne do celów przyjętych na etapie programowania.

Ewaluacja ex-post, której podstawowym celem jest porównanie efektów programu z zaangażowanymi do jego realizacji środkami, oraz założonych krótko- i długoterminowych efektów z faktycznie osiągniętymi, wyciągnięcie wniosków na temat przyjętych instrumentów działania oraz zastosowanej polityki. Służy temu zestaw odpowiednio opracowanych na etapie przygotowania projektów i programu - wskaźników ewaluacyjnych, których wartości mierzone są po jego zakończeniu, w określonych odstępach czasu, zgodnie z przewidywanym okresem pojawienia się efektów. Ewaluacja ex-post powinna obejmować analizę wskaźników oceny z uwzględnieniem informacji i uwarunkowań przedstawionych w:

- dokumentach programowych,
- wnioskach oceny ex-ante i okresowej (interim),
- danych pochodzących z procesu monitorowania programu,
- oficjalnych danych statystycznych.

Kryteria ewaluacyjne

Wspomniane wcześniej pytania ewaluacyjne szereguje się według kryteriów ewaluacyjnych. Zależnie od rodzaju kryterium porównywane są różne fazy z cyklu życia projektów i programu (rys. 1). Wyróżniamy następujące kryteria ewaluacyjne:

- **Kryterium odpowiedności (ang. Relevance)** – daje możliwość porównania zgodności **przyjętych celów** programowych z faktycznymi **potrzebami i problemami** występującymi w danym regionie lub sektorze i związane jest przede wszystkim z oceną ex-ante projektów i programu. Kryterium odpowiedności stosuje się również na etapie oceny ex-post, do porównania wspomnianych **potrzeb** (zidentyfikowanych jeszcze przed przystąpieniem do programowania) z **faktycznym zaspokojeniem tych potrzeb** w wyniku realizacji projektów i programu i często to kryterium jest określane mianem *użyteczności* projektów i programu.
- **Kryterium efektywności (ang. Efficiency)** – porównuje **ilość i jakość zasobów** (finansowych, administracyjnych, ludzkich itp.) zaangażowanych przy realizacji programu z faktycznymi **osiągnięciami** na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania.
- **Kryterium skuteczności (ang. Effectiveness.)** – pozwala określić, **czy cele** zdefiniowane na etapie projektowania **zostały osiągnięte**. Faktyczne osiągnięcia programu określa się na zasadzie porównania produktu, rezultatu i oddziaływania z założeniami przyjętymi w dokumentach programowych. Dodatkowym efektem jest możliwość zweryfikowania skuteczności przyjętych instrumentów zastosowanych w procesie implementacji.
- **Kryterium trwałości (ang. Sustainability)** – określa **czy efekty** implementacji projektów/programu **będą trwać** w perspektywie średnio i długoterminowej po zakończeniu finansowania projektów/programu.

